

Betænkning

over forslag til lov om social bistand.

(Afgivet af socialudvalget den 31. maj 1974).

Lovforslaget er genfremsat uændret i forhold til forslag til lov om social bistand, som blev fremsat i folketingsåret 1972-73 og genfremsat i folketingsåret 1973-74, 1. samling. Udvalgets arbejde med lovforslaget har således formet sig som en videreførelse af behandlingen af de to tidligere lovforslag.

Lovforslaget har været drøftet i en lang række møder, og udvalget har herunder haft samråd med socialministeren, justitsministeren og indenrigsministeren. Socialministeren har tillige besvaret de af udvalget skriftligt stillede spørgsmål. En del af disse besvarelser samt besvarelser af spørgsmål stillet til socialministeren i folketingsåret 1973-74, 1. samling, vil blive optrykt i et bilagshæfte til betænkningen*). Opmærksomheden henledes på, at socialministerens besvarelser af spørgsmål, stillet i folketingsåret 1972-73, er optrykt i bilag til den af socialudvalget den 1. oktober 1973 afgivne beretning angående forslag til lov om social bistand.

Af nævnte beretning fremgår, hvilke mundtlige og skriftlige henvendelser udvalget har modtaget i forbindelse med behandlingen af det i folketingsåret 1972-73 fremsatte lovforslag. Udvalget har i folketingsåret 1973-74, 1. og 2. samling, modtaget følgende nye eller fornyede mundtlige eller skriftlige henvendelser:

Amtsskolepsykologernes Samråd,
 Artikel 16-udvalget,
 lektor Carl Aude,
 Dansk Blindesamfund,
 Dansk Kvindesamfund,
 Dansk Psykiatrisk Selskab,
 Danmarks Lærerforening,

Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg,
 Foreningen Børn og Samfund,
 Foreningen af Husholdningsskoler,
 Foreningen af medarbejdere ved særfor-sorgen,
 Husholdningslærerforeningen,
 Hørehæmmede Børns Forældreforening,
 Kontaktudvalget mellem mødrehjælpsledere, børneværnskonsulenter og revalideringschefer,
 socialdirektør Jørgen Koch. Fælles henvendelse med fhv. socialdirektør Orla Jensen, Kofoeds Skole,
 Kommunernes Landsforening,
 Københavns Magistrats 3. afdeling,
 Landsforeningen af Familievejledere,
 Landsforeningen Ungdomsringen,
 Landsforeningen af Vanføre,
 Mødrehjælpsinstitutionen i Vejle,
 Møltrup optagelseshjem,
 Omsorgsorganisationernes Samråd,
 Rådet vedrørende uddannelsesstøtten og Socialinspektørforeningen i Danmark.

En del af de nævnte samt af de i folketingsåret 1972-73 modtagne henvendelser vil ligeledes blive optrykt i et bilagshæfte til betænkningen.

I det følgende er lovforslagets systematik så vidt muligt fulgt.

Vedr. administration.

Af loven om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender § 18, jfr. § 27, fremgår, at der til afløsning for invalideforsikringsretten skal oprettes revaliderings- og pensionsnævn i hvert amt, og at dette skal finde sted på et tidspunkt fastsat af

*) Se sp. 1245.

socialministeren. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) peger på spørgsmålet om, hvorvidt disse bør oprettes i amtskommunale regie bl. a. under hensyn til, at socialcentre, som oprettes under amtsrådets sociale forvaltning, skal være sekretariater for revaliderings- og pensionsnævne samtidig med, at de skal være rådgivende for kommunerne. Et tilsvarende spørgsmål kan rejses med hensyn til amtsankenævne, der ligeledes skal have sekretariatsmæssig bistand fra socialcentre. Socialministeren har oplyst, at der i folketingsåret 1974-75 vil blive fremsat forslag til lov om ændring af den sociale styrelseslov. *Udvalget* finder derfor ikke anledning til på nuværende tidspunkt at fremsætte yderligere bemærkninger hertil.

Den administrative omlægning, lovforslagets gennemførelse vil bringe, giver efter udvalgets opfattelse gode muligheder for på en række områder at forbedre koordinationen mellem socialektoren og de tilgrænsende områder. Fra Amtsskolepsykologernes Samråd er modtaget en henvendelse, der indeholder visse overvejelser i så henseende. *Udvalget* har udbedt sig ministerens kommentarer hertil, hvoraf fremgår, at man er fuldt opmærksom på spørgsmålet, og at dette bl. a. allerede har givet sig udslag i overvejelserne omkring ansættelse af personale ved de skolepsykologiske kontorer, hvor man har tilstræbt en smidig ansættelsesform af hensyn til den skolepsykologiske rådgivnings tilpasning til det enstrengede sociale servicesystem. Ministeren har givet tilsagn om i cirkulære m. v. at understrege betydningen af koordination. Ovennævnte flertal henstiller, at ministeren drager omsorg for, at ansættelsesforhold m. v. ikke hindrer koordinationen, som er særdeles nødvendig af økonomiske hensyn, af hensyn til personaleressourcernes udnyttelse samt af hensyn til den bedre klientbetjening, som tilsigtes ved det enstrengede system.

Københavns Magistrats 3. afdeling har redegjort for visse overvejelser om oprettelse af et centralt social- og sundhedsudvalg og af lokale distriktsnævne i tilslutning til de kommende socialcentre i kommunen. Vedrørende disse sidste bemærkes, at de synes at være udtryk for ønske om oprettelse af forbrugerråd, jfr. nedenfor. Magi-

straten har oplyst, at planerne indgår som et led i de for tiden stedfindende overvejelser om ændringer af kommunens forfatning.

Udvalget, der ikke finder det muligt på det foreliggende grundlag at udtale sig om de fremsatte tanker, har anmodet socialministeren om en kommentar til henvendelsen. Såvel henvendelsen som ministerens kommentarer vil blive optrykt.

Ved lovforslaget overgår børne- og ungdomsværnenes opgaver til det sociale udvalg. *Udvalget* har med baggrund i en særudtalelse afgivet i socialreformkommissionens 2. betænkning overvejet spørgsmålet om, hvorvidt der burde åbnes kommunerne adgang til at bestemme, at de i marts 1974 valgte børne- og ungdomsværn skal fungere i den resterende del af indeværende funktionsperiode for kommunalbestyrelser. Baggrunden for en sådan bestemmelse ville være ønsket om at sikre den fornødne kontinuitet ved behandlingen af disse sager, der i visse tilfælde er af overordentlig indgribende karakter for familien, hvorved erindres, at der som medlemmer af børne- og ungdomsværnene kan vælges personer uden for kommunalbestyrelsesmedlemmernes kreds. *Udvalget* er i øvrigt bekendt med, at Kommunernes Landsforening har foregrebet bistandslovforslagets vedtagelse i den fremsatte form ved at henlede kommunalbestyrelseres opmærksomhed på muligheden for i forbindelse med kommunalvalget at skabe fuldstændig personsammenfald mellem det sociale udvalg og børne- og ungdomsværnet. *Udvalget* er endvidere bekendt med, at kommunerne næsten alle har fulgt denne opfordring.

Det er af ministeren over for *udvalget* blevet fremhævet, at en forlænget funktionsperiode for børne- og ungdomsværnene er ensbetydende med en uheldig fordeling af beslutningsmyndigheden og vil være uforønelig med et af de til grund for bistandslovforslaget liggende hovedsynspunkter, hvorefter der ikke bør foretages en opdeling efter årsagen til behovet for hjælp.

Et *flertal* (socialdemokratiets, fremskridtspartiets, venstres, centrum-demokraternes, kristeligt folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer af *udvalget*) kan tilslutte sig ministerens synspunkt, hvorimod et

mindretal (det radikale venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at kommunerne bør være stillet således, at de kan bestemme, at børne- og ungdomsværn med den efter gældende lov fastsatte sammensætning og kompetence skal fungere i den resterende del af den kommunale valgperiode. Dette synspunkt bør endvidere medføre, at der i kommuner, hvor der er etableret personsammenfald mellem det sociale udvalg og børne- og ungdomsværnene, må være mulighed for at foretage omvalg til sidstnævnte. Mindretallet har derfor stillet ændringsforslag i overensstemmelse med disse synspunkter.

Særligt vedrørende mødrehjælp.

Mødrehjælpens rådgivende funktion overgår efter lovforslaget til det sociale udvalg bistået af amtskommunens socialcenter, jfr. de almindelige regler om rådgivning i lovforslagets § 28 ff. Endvidere er det i § 101 bestemt, at amtsrådet kan drive hjem for gravide kvinder og mødre med små børn. De funktioner, mødrehjælpsinstitutionerne i øvrigt har udøvet, er omhandlet i lovgivning under justitsministerens og indenrigsministerens ressort. Socialministeriet har rettet henvendelse til disse ministerier med henblik på, at de omhandlede funktioner overgår til andre organer.

Udvalget har hæftet sig ved følgende spørgsmål i forbindelse med den foreslåede omlægning og dens følger:

Spørgsmålet om, hvorvidt mødrehjælpens hidtidige arbejde med tilvejebringelse af faktiske oplysninger i forbindelse med faderskabssagers gennemførelse bør overgå til det sociale udvalg i primærkommunen eller til amtskommunen (socialcentret).

I forbindelse med disse sager fremkommer oplysninger af meget personlig karakter, hvilket tilsiger, at klienten bør have ret til at vælge, at amtskommunens socialcenter medvirker i stedet for primærkommunens sociale udvalg. *Udvalget* har haft samråd med justitsministeren og socialministeren om dette spørgsmål, og det er herunder blevet udtalt, at det ved en ændring af lov om børns retsstilling vil blive tilstræbt at give valgfrihed.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) tilslutter sig en sådan ændring og opfordrer justitsministeren til at fremsætte lovforslag herom i næste folketingsår.

Spørgsmålet om videreførelse af den virksomhed, mødrehjælpen har ydet gennem seksualvejledningsklinikker og -konsultationer.

Det fremgår af de for udvalget foreliggende oplysninger, at indenrigsministeren i næste folketingssamling vil fremsætte lovforslag, hvorefter ansvaret for at oprette og drive seksualvejledningsklinikker og -konsultationer samt for varetagelsen af oplysningsvirksomhed i øvrigt om svangerskabsforebyggelse vil blive pålagt amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner.

I forbindelse hermed bemærkes, at seksualklinikkerne hidtil har udleveret præventionsmidler gratis. Flertallet forudsætter, at denne praksis vil blive søgt videreført indtil videre, idet man forventer, at der vil finde en afklaring sted med hensyn til hele betalingsspørgsmålet vedr. præventionsmidler i tilslutning til forberedelsen og behandlingen af det bebudede lovforslag.

Spørgsmålet om, hvorvidt svangre- og mødre hjem bør opretholdes eller søges afviklet.

Udgangspunktet har været en række oplysninger om belægningsen på de eksisterende svangre- og mødre hjem. Disse viser, at der er tale om et dalende antal. Årsagen hertil må formentlig søges dels i den almindelige samfundsudvikling, dels i, at det har været muligt for mødrehjælpen at bringe tilstrækkelig hjælp uden anbringelse på hjem. Denne udvikling må hilses med tilfredshed. Socialministeren har om det klientel, som stadig får ophold på svangre- eller mødre hjem, oplyst, at der er behov for hjælp i et sådant omfang, at den mest praktisk kan ydes i forbindelse med ophold på svangre- eller mødre hjem. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) finder, at man bør tilstræbe, at også denne sidste gruppe hjælpes ved foranstaltninger, der muliggør, at de i den omhandlede periode

kan klare sig uden for en institution. Flertallet finder det overvejende sandsynligt, at man ved den hjælp, som står til rådighed inden for social- og sundhedsvæsenet, vil kunne yde den tilstrækkelige bistand, i hvilken forbindelse eksempelvis kan peges på ophold på ungdomspension. Flertallet henstiller derfor til socialministeren, at de resterende svangre- og mødrethjem søges afviklet inden for en kort periode, således at denne afviklingsperiode anvendes til videre udvikling af alternative hjælpeformer.

Et *mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) finder, at svangre- og mødrethjemmene bør afvikles, og vil i konsekvens heraf ikke medvirke til gennemførelse af lovforslagets §§ 101-104.

Under drøftelsen af mødrethjælpens opgaver er *udvalget* nået til enighed om, at den gældende praksis ved adoption på visse punkter er for restriktiv og omstændelig. Under et samråd herom har justitsministeren udtalt, at man i justitsministeriet er klar over problemerne, men har i øvrigt henholdt sig til, at spørgsmålet om adoption for tiden behandles i et udvalg. *Udvalget* henstiller, at disse overvejelser søges afsluttet snarest muligt.

Særligt vedrørende revalidering.

Efter lovforslagets bestemmelser overgår revalideringen til amts- og primærkommunerne, således at revalideringsinstitutionerne m. v. henlægges under amtsrådet, medens revalideringens øvrige virksomhed overgår til primærkommunen. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) er af den opfattelse, at revalideringssspørgsmål bliver et af hovedområderne for det samarbejde mellem primærkommunen og amtskommunen (socialcentret), som er foreskrevet i § 12. Dette forhold bør efter *flertallets* opfattelse finde udtryk ved, at man i cirkulæret indskærper kommunerne at søge vejledning hos amtskommunen, ligesom man bør indskærpe amtskommunen pligten til at bistå primærkommunen. *Flertallet* bemærker i denne forbindelse, at socialcentrenes etablering bør finde sted senest 3 måneder før lovforslagets ikrafttræden.

Der er under udvalgets arbejde tilvejebragt et betydeligt materiale vedr. de

nærmere samarbejdsformer, således som det vil fremgå af bilagsmaterialet.

Vedrørende oplysningspligt.

I lovforslagets § 18 er det fastsat, at den, der modtager social bistand, har pligt til at underrette det sociale udvalg om sådanne forandringer i vedkommendes forhold, som kan medføre, at bistand indskrænkes eller ophører. Denne underretningspligt, der også består efter gældende lovgivning, bør efter *udvalgets* opfattelse indskræpes ved, at socialministeren i det kommende cirkulære understreger over for de sociale myndigheder, at det påhviler personalet at henlede klientelet's opmærksomhed på bestemmelsen.

Samarbejdet med den offentlige arbejdsformidling, fortrinsadgang til visse offentligt regulerede beskæftigelser samt ydelse af støtte til arbejdsgivere, der beskæftiger ældre eller handicappet arbejdskraft.

Lovforslagets § 10, stk. 1, omhandler samarbejde mellem socialudvalget (respektive revaliderings- og pensionsnævne) og arbejdsformidlingen i de tilfælde, hvor socialudvalget skønner, at ydelse af kontanthjælp kan komme på tale med henblik på at tilvejebringe, bevare eller forbedre en persons erhvervsmuligheder. Dette samarbejde er en videreførelse af det samarbejde, som efter gældende bestemmelser finder sted mellem på den ene side revalideringscentre, mødrethjælp, sociale udvalg, børne- og ungdomsværn, og på den anden side arbejdsformidlingen, et samarbejde, som i de senere år for så vidt angår visse socialudvalg er blevet intensiveret med henblik på at skaffe arbejde til unge, som modtager almindelig underholdshjælp efter forsorgsloven.

Udvalget har fra socialministeren modtaget et notat om arbejdsformidlingens placering i samarbejdet om sager efter bistandsloven, hvilket notat vil blive optrykt. I notatet fremhæves, at henvendelse fra socialudvalget til den offentlige arbejdsformidling vil være påkrævet i tilfælde, hvor iværksættelse af foranstaltninger af arbejdsmarkedsmæssig karakter kommer på tale, det vil sige uddannelse, omskoling eller optræning under mere eller mindre beskyttede forhold med videre, ved hvilket samarbejde man bl. a. sikrer den fornødne

erhvervsvejledningsmæssige bistand. Det fremhæves endvidere, at snævert samarbejde mellem disse myndigheder er af største betydning under hele sagens forløb.

Det fremgår endelig af ministerens notat, at et flertal af de relativt ukomplicerede sager tænkes løst på basis af telefoniske — eventuelt skriftlige — informationer, således at der kun i mere komplicerede situationer bliver behov for mødevirksomhed vedrørende den enkelte sag.

Udvalget deler disse synspunkter, men ønsker hertil at føje, at de sociale myndigheder meget hurtigt bør søge kontakt med arbejdsformidlingen med henblik på at få klienten placeret ved egnede arbejder, idet der er klare holdepunkter for, at manglende beskæftigelse i sig selv kan forværre klientens tilstand.

Udvalget er opmærksom på, at et af ministeren stillet ændringsforslag til § 30 umiddelbart kunne synes at indebære en svækkelse af det samarbejde, som må tilstræbes mellem det sociale udvalg og arbejdsformidlingen.

Udvalget har imidlertid under et samråd med ministeren sikret sig, at dette ikke vil ske i sager, hvor samarbejdet er reelt påkrævet, idet cirkulæret meget nøje vil indskærpe, at det sociale udvalg før iværksættelse af revalidering skal kontakte arbejdsformidlingen.

Lovforslagets § 30, stk. 2, indeholder i overensstemmelse med de gældende bestemmelser hjemmel for arbejdsministeren til at fastsætte regler om fortrinsadgang til visse offentligt regulerede beskæftigelser for personer, der på grund af invaliditet har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked. *Udvalget* er bekendt med, at bestemmelsen ikke hidtil har haft større praktisk betydning, og har derfor drøftet med socialministeren, om det måtte være muligt at skærpe bestemmelsen. Socialministeren har oplyst, at man er opmærksom på, at en forbedring er påkrævet. Et flertal (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) har stillet ændringsforslag, hvorefter bestemmelsen i § 30, stk. 2, strammes. Et mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) har stillet ændringsforslag til en ny affattelse af § 30.

I lovforslagets § 38, nr. 1, og § 44 forudsætter ydelse af kontanthjælp, at pågældende selv og ægtefællen har udnyttet sine arbejdsmuligheder.

Udvalget understreger meget stærkt nødvendigheden af samarbejdet mellem det sociale udvalg og den offentlige arbejdsformidling også på dette felt og henstiller, at socialministeren og arbejdsministeren nøje indskærper over for de respektive organer betydningen af dette samarbejde.

Spørgsmålet om ydelse af tilskud til arbejdsgivere, som beskæftiger ældre eller handicappet arbejdskraft, har været drøftet i udvalget, som er bekendt med, at der for tiden finder forsøg sted som led i et udvalgsarbejde under arbejdsministeriet. *Udvalget* henstiller, at dette udvalgsarbejde fremskyndes mest muligt.

Vedrørende forbrugerrepræsentation.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om tilvejebringelse af forbrugerrepræsentation inden for det sociale område. Det fremgår bl. a. af de fra ministeren indhentede oplysninger, at der med de gældende styrelsesregler vil være mulighed for, at kommunalbestyrelsen (og det sociale udvalg) kan inddrage en bredere kreds af forbrugere i arbejdet i det omfang, kommunalbestyrelsen (eller det sociale udvalg) finder det ønskeligt eller nødvendigt, dog ikke for så vidt angår sager om bestemte personer. Den enkelte kommunalbestyrelse vil således også kunne etablere egentlig forbrugerrepræsentation til støtte i arbejdet. Det fremgår endvidere, at det efter socialministeriets opfattelse bør være det enkelte folkevalgte organ med ansvar for den sociale forvaltning, der skønner, om og i hvilket omfang der er behov for at inddrage en sådan bredere kreds i behandlingen af spørgsmål af mere generel karakter.

Udvalget kan henholde sig til det anførte, idet man samtidig henstiller til ministeren i cirkulæret at gøre kommunerne opmærksom på muligheden for at etablere forbrugerrepræsentation.

Vedrørende klageadgang.

Lovforslagets § 15 omhandler klageadgang. *Udvalget* finder det påkrævet, at kommunerne indskærpes pligten til at give

klienterne orientering om adgangen til anke.

Særligt vedrørende rådgivning for unge.

I forbindelse med bestemmelsen i § 33, der omhandler hjælpeforanstaltninger for børn og unge, ønsker *udvalget* at fremhæve, at den personlige rådgivers indsats hyppigt også må angå forældrene, og at bistanden til barnet så vidt muligt skal ydes i samarbejde med disse.

Vedrørende kontanthjælp.

Udvalget har modtaget en lang række oplysninger vedrørende den hjælp til værnepligtige og deres familier, som ydes i henhold til forsorgslovens § 54, og som videreføres ved lovforslagets § 37. Det er bl. a. over for udvalget oplyst, at der ikke findes statistik, som viser, hvorledes de til det nævnte formål anvendte beløb fordeles sig på henholdsvis værnepligtige, som ikke har fået udsættelse med aftjeningen, og værnepligtige, som har fået udsættelse hermed. Der kan imidlertid ikke herske nogen tvivl om, at værnepligtige, der har fået udsættelse, i mange tilfælde har etableret sig på et højere leveniveau, hvorfor en forholdsmæssig stor del af de anvendte midler vil komme denne gruppe til gode. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) er af den opfattelse, at en strammere praksis med hensyn til bevilling af udsættelse er den eneste farbare vej til at reducere behovet for hjælp af denne art. *Udvalget* har haft samråd med indenrigsministeren om mulighederne for at iværksætte en sådan stramning, herunder også for civile værnepligtige; ministeren har herunder oplyst, at der med forsvarsministeriet er indledt drøftelser med henblik på en stramning af praksis for hele værnepligtsområdet.

Det fremgår af de for udvalget foreliggende oplysninger, at der med hjemmel i særforbudslovgivningen og børneforsorgslovgivningen i et vist omfang ydes forældre frirejser til besøg hos børn på institutions- eller hospitalsophold, når der er tale om store afstande mellem hjem og institution.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) forudsætter, at denne praksis opretholdes.

Det fremgår endvidere af ministerens svar på udvalgets spørgsmål, at der efter

bistandslovforslaget vil være mulighed for at henføre hjælp til forældres besøg hos mindre børn under længere tids ophold på et fjerntliggende hospital under de noget smidigere regler i § 40.

Udvalget henstiller, at der gives tilstrækkelig oplysning herom til forældrene.

I en henvendelse fra Kuratorernes Landsforening er der bl. a. gjort gældende, at bestemmelserne i bistandslovforslaget vil kunne indebære en forringelse af arbejdsforholdene for kuratorerne, der har til opgave at hjælpe og støtte svagtbegavede unge, der afslutter deres skolegang i hjælpeskoler og hjælpeklasser, hvorved landsforeningen har understreget, at arbejdsforholdene efter det eksisterende lovgrundlag heller ikke er tilfredsstillende. *Udvalget* har endvidere på linje hermed modtaget henvendelse fra Landsforeningen til Støtte af Sentudviklede. I denne anledning bemærkes, at socialministeren har oplyst, at bistandslovforslagets bestemmelser, jfr. navnlig § 42, vil være et bedre arbejdsgrundlag for kuratorordningen, og at kommunernes opmærksomhed ved cirkulæret vil blive henledt herpå.

Udvalget er bekendt med, at man visse steder i landet har søgt at yde en særlig indsats over for langvarigt arbejdsløse unge, der har fået vedvarende underholdshjælp efter forsorgsloven, idet man — foruden særlige bestræbelser på at anvise dem arbejde — bl. a. har søgt at råde bod på manglende helt elementære kundskaber, som har stået i vejen for deres placering på arbejdsmarkedet. *Udvalget* er endvidere bekendt med, at de foreløbige resultater synes at vise et positivt resultat. *Udvalget* henstiller, at denne virksomhed udstrækkes til hele landet.

Lovforslagets § 48, stk. 1, omhandler den hjælp, der kan ydes til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med vedvarende fysisk eller psykisk lidelse. Bestemmelsen giver ret til at få dækket de nødvendige merudgifter som følge af lidelsen. Udvalget er bekendt med, at man efter hidtidig praksis i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt forsørgelsen medfører merudgifter, har hæftet sig ved en aldersgrænse på 3 år. *Udvalget* finder, at afgørelsen må træffes efter en konkret vurdering i det

enkelte tilfælde, hvorfor anvendelse af aldersgrænse ikke bør komme på tale.

Udvalget henleder i øvrigt opmærksomheden på, at der under udvalgsarbejdet er blevet tilvejebragt et omfattende materiale om kontanthjælp, som vil blive optrykt.

Vedrørende praktisk bistand i hjemmet.

Udvalget er bekendt med, at der såvel efter de gældende som efter de foreslåede bestemmelser er mulighed for at yde hjemmehjælp om søndagen, men at mange kommuner i praksis ikke har fundet mulighed herfor. *Udvalget* ville finde det ønskeligt, om kommunerne opfordres til at tage spørgsmålet op på ny, idet en del pensionister utvivlsomt er afhængige af hjemmehjælp også på disse dage.

Vedrørende hjælpemidler m. v. og omsorgsarbejde.

Udvalget har modtaget et meget omfattende materiale, der belyser den virksomhed, der udøves af de rundt om i landet oprettede hjælpemiddelcentraler. *Udvalget* finder, at hjælpemiddelcentralernes arbejde bør følges op ved en nøje orientering af de grupper, mod hvilke hjælpemiddelcentralernes virksomhed retter sig, om de foreliggende hjælpemuligheder. *Udvalget* har bemærket, at service på hjælpemidlerne endnu ikke er udbygget, og finder derfor anledning til at henstille til socialministeren at drage omsorg for, at forholdene på dette punkt forbedres.

I forbindelse med bestemmelsen i § 58, stk. 4, hvorefter der til personer, der modtager bistand af en særfororgsinstitution, kan udleveres hjælpemidler af institutionen, ønsker *udvalget* at fremhæve, at denne bestemmelse ikke kan være til hinder for, at ønske om hjælpemidler rettes direkte til vedkommende socialudvalg, såfremt patienten måtte foretrække dette, idet udvalget forudsætter, at der ikke bliver tale om nogen dobbeltydelse.

Af lovforslagets § 59 fremgår, at der kan ydes nødvendig hjælp til indretning af boligen for at gøre denne bedre egnet som opholdssted for personer med invaliditet eller varig sygdoms- eller aldersbetinget svagelighed. Denne bestemmelse svarer til omsorgslovens § 3, der først er trådt i kraft

den 1. april 1972. Det erindres, at bistanden efter omsorgsloven principielt skal ydes efter en behovsvurdering uden hensyn til pensionistens — og den eventuelle ægtefælles — økonomiske forhold. Socialministeren har oplyst, at man dog har tillkendegivet over for kommunerne, at der kan blive tale om at tage et vist hensyn til de økonomiske forhold, under hvilke en pensionist lever. Der bør således normalt ikke ydes hjælp til indretning af hjemmet, som går ud over, hvad det ville koste at foretage indretningen hos en pensionist, der lever på normalt pensionistniveau, og der kan derfor normalt ikke ydes hjælp til mere kostbare indretninger, som ville svare til en velstillet families levestandard. *Udvalget* kan ganske tiltræde disse betragtninger og understreger, at bistanden ikke må række videre end til foranstaltninger, der er nødvendige for at kompensere for handicappet ved brugen af boligen.

Udvalget vil dog samtidig gerne understrege, at hjælp til indretning af boligen er særdeles betydningsfuld som middel til at undgå, at de ældre for tidligt indlægges på plejehjem. *Udvalget* har en fornemmelse af, at visse kommuner er for tilbageholdende med at yde den her omhandlede støtte, og henstiller derfor til socialministeren nøje at følge udviklingen på dette område. *Udvalget* erindrer i denne forbindelse dog om, at hjælp til indretning af bolig i egen ejendom, som medfører værdistigning efter gældende bestemmelser, bør ydes som rente- og afdragsfrit lån, når der er tale om en betydelig udgift. Et flertal (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) forudsætter, at denne bestemmelse opretholdes, medens et mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) henviser til ændringsforslag, hvorefter sociale ydelser principielt bør ydes som lån, hvilket også må gælde den her omhandlede hjælp, hvad enten hjælpen ydes til en hus-ejer eller til en lejer.

Der kan ikke være rimelig begrundelse for den af udvalgsflertallet anerkendte diskriminering af mennesker, der er ejer af egen bolig.

I sammenhæng med spørgsmålet om indretning af boliger bør det ligeledes understreges, at ophold i beskyttede boliger er en

hensigtsmæssig løsning i mange tilfælde. Et forøget tilbud om beskyttede boliger bør derfor søges fremskaffet.

Udvalget henleder opmærksomheden på, at refusion af udgifter til omsorgsarbejde for invalide- og folkepensionister hidtil fortrinsvis har været begrænset til den del af omsorgsarbejdet, der enten mere direkte sigter mod at forebygge anbringelse på plejehjem eller i almindelighed er egnet til at aktivere pensionister. Der har således ikke i almindelighed været ydet refusion til udgifter ved omsorgsarbejde, hvis formål er af underholdende karakter. *Udvalget* lægger vægt på, at der stadig ydes tilskud til alt forebyggende omsorgsarbejde.

I øvrigt bemærkes, at en del af omsorgsarbejdet hidtil er blevet finansieret af rådighedsbeløbet efter pensionslovgivningen. Efter at omsorgsarbejdet nu skal finansieres i overensstemmelse med bistandslovsforslagets bestemmelser, vil rådighedsbeløbet fremtidigt kun skulle anvendes til personlige tillæg til pensionister. Ministeren har oplyst, at rådighedsbeløbet herefter kan reduceres til ca. 56 pct. af det hidtidige beløb, og at forslag til love om ændringer af de sociale pensionslove vil blive fremsat i næste folketingsssamling til ikrafttræden sammen med bistandsloven.

Vedrørende døgnpleje.

Udvalget har drøftet modtagelse af plejeløn, der i visse tilfælde medfører bortfald af boligsikring, pensionstillæg m. v., hvilket klart er u hensigtsmæssigt i en række tilfælde. *Udvalget* henstiller derfor, at spørgsmålet om beskatning af plejeløn tages op til løsning meget hurtigt.

Lovforslagets kapitel 15, der omhandler døgnpleje (for børn), omtaler ikke plejehjemsforeninger, der udtrykkeligt er nævnt i børneforsorsloven. Socialministeren har over for udvalget bekræftet, at man ved at udelade foreningernes arbejdsopgaver i lovtæksten ikke har udelukket, at kommuner kan indgå aftaler med plejehjemsforeninger om samarbejde.

Vedrørende daginstitutioner for børn.

Med hensyn til daginstitutioner for børn har udvalget bemærket, at de foreslåede bestemmelser afviger fra de hidtil gældende

navnlig ved, at der stilles krav om overenskomst med kommunalbestyrelsen. Det vil fortsat være muligt at oprette og drive private institutioner, som dog, hvis de oprettes efter lovens ikrafttræden og har plads til mindst 6 børn, skal være selvejende. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder, at der fortsat er behov for såvel kommunalt ejede som privat ejede institutioner, herunder de selvejende, og ville finde det uheldigt, om kommunerne skulle benytte de nye bestemmelser om overenskomst til at begrænse de faktiske muligheder for at drive private daginstitutioner.

I forbindelse med socialministerens kommentarer til en henvendelse, udvalget har modtaget fra landsforeningen Ungdomsringen, har udvalget bemærket, at spørgsmålet om ungdomsklubbernes tilhørsforhold for tiden overvejes på baggrund af en indstilling afgivet af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra socialministeriet og undervisningsministeriet. Betydningen af disse overvejelser ses navnlig i lyset af, at et til behandling foreliggende lovforslag om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. indeholder bestemmelse om tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier. *Udvalget* ønsker at understrege betydningen af det socialpædagogiske arbejde, som finder sted i de ungdomsklubber, der hidtil har modtaget tilskud efter lov om børne- og ungdomsforsorg. Endvidere understreger udvalget betydningen af, at mulighederne for utraditionelle initiativer stadig vil være åben for klubberne.

Ifølge lovforslagets § 69, stk. 3, der omhandler daginstitutioner for børn, fastsætter socialministeren vejledende regler for institutionens ledelse og drift. Tilvarende bestemmelse findes vedr. andre institutionstyper. Med udgangspunkt heri samt på baggrund af de erfaringer, der på forskellig måde er indvundet med hensyn til arbejdet i tilsynsrådene for bestående tilsvarende institutioner, har udvalget drøftet, hvorledes man kan sikre, at tilsynsrådene faktisk får tilstrækkelig indflydelse og i deres sammensætning tilgodeser vigtige hensyn. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) henstiller til socialministeren, at der i de vejledende regler optages bestemmelse om,

at tilsynsrådene sammensættes med repræsentation for den amts- eller primærkommune, under hvilken institutionen hører, for forældrene samt med rimelig repræsentation for den organisation, som måtte have taget initiativet til dens oprettelse. *Udvalget* finder endvidere, at tilsynsrådet skal tillægges en betydelig og klart defineret kompetence med hensyn til budgetter og regnskaber, ligesom ansvaret bør understreges.

Endelig bemærkes, at den hidtidige betegnelse „tilsynsråd“ næppe kan anses for helt at give udtryk for den forøgede indflydelse, disse organer efter udvalgets opfattelse bør have, hvorfor *udvalget* henstiller, at man fremtidig i alle tilfælde anvender betegnelsen „bestyrelse“.

Ifølge bestemmelsen i lovforslagets § 73 betaler børnenes forældre for ophold i daginstitutioner efter regler, der fastsættes af socialministeren. På grundlag af et samråd om denne bestemmelse har ministeren stillet ændringsforslag, som sikrer, at forældrebetalingens forholdsmæssige andel oprettholdes uændret.

Vedrørende plejehjem og beskyttede boliger.

På baggrund af en henvendelse fra Om-sorgsorganisationernes Samråd finder *udvalget* anledning til at fremhæve, at beskyttede boliger efter lovforslaget, bortset fra retningslinjerne for beboernes betaling, helt følger reglerne for plejehjem. Optagelse i en beskyttet bolig er således også bistand i lovforslagets forstand og omfattet af bl. a. opholdskommunereglen i lovforslagets § 11, nr. 1. Der er i forbindelse hermed grund til at understrege, at beskyttede boliger kan indrettes i tilknytning til det almindelige boligbyggeri.

I lovforslagets § 83 er det bestemt, at amtsrådet nedsætter et eller flere udvalg til bedømmelse af personers plejebenhov, og at det sociale udvalg skal indhente en udtalelse fra dette rådgivende udvalg, inden man træffer beslutning om optagelse i plejehjem eller indflytning i en beskyttet bolig. På grundlag af en henvendelse fra Kommunernes Landsforening har udvalget overvejet denne bestemmelse nærmere. Udvalget er opmærksom på, at en række større kommuner er i besiddelse af tilstrækkelig sag-

kundskab til selv at afgøre spørgsmålet om optagelse på plejehjem m. v.

På grundlag af et samråd har socialministeren stillet ændringsforslag, hvorefter der mellem et amtsråd og en kommune kan træffes aftale om, at den omhandlede udtalelse er uforuden.

Vedrørende rådgivningscentre for børn og unge.

Udvalget har meget nøje drøftet spørgsmålet om rådgivningscentre for børn og unge med adfærdsvanskeligheder. På grundlag af drøftelserne har ministeren stillet ændringsforslag til lovforslagets § 87, stk. 2, hvorved det tydeliggøres, at rådgivningscentre skal drives i forbindelse med amtskommunernes socialcentre. I forbindelse med en konstatering af, at visse rådgivningscentre drives af private organisationer, har ministeren meddelt udvalget, at disse rådgivningscentre må overtages af amtskommunerne, hvilket et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) kan tiltræde, idet *flertallet* samtidig henleder opmærksomheden på, at vedkommende amtsråd bør tage tilstedeværelsen af eksisterende rådgivningscentre direkte i betragtning ved opbygningen af socialcentre.

Vedrørende forsorgshjem m. v.

Ifølge lovforslaget er der ikke pligt til for et amt eller en kommune at indgå overenskomst med en privat institution, hvis virksomhed kræver overenskomst. *Udvalget* finder således, som det fremgår af udtalelserne ovenfor om daginstitutioner for børn, at denne ordning i almindelighed ikke vil medføre konflikter, men er dog opmærksom på, at mulighed for konflikt ikke helt kan udelukkes ved forsorgshjem m. v., hvor de af private organisationer drevne institutioner over for udvalget har givet udtryk for stor betænkelighed ved, at området henlægges under amtsrådene og Københavns kommune.

Dette har givet udvalget grundlag for at overveje, hvorvidt kommuners eller amtskommuners nægtelse af at indgå overenskomst bør kunne indbringes for højere administrativ myndighed.

Socialministeren har på grundlag af et samråd stillet ændringsforslag, hvorefter en kommunes eller en amtskommunes nægtelse

af at indgå en sådan overenskomst kan indbringes for socialministeren.

Vedrørende særforsorg.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om særforsorgens decentralisering bl. a. på baggrund af henvendelser fra personaleorganisationer og på baggrund af en skriftlig udtalelse af ministeren, hvoraf fremgår, at der næppe vil kunne regnes med en afklaring af spørgsmålet før tidligst i sidste tredjedel af 1970'erne, idet decentraliseringen forudsætter løsning af en række vanskelige problemer, herunder spørgsmålet om byrdefordeling, vilkårene for personalets overgang til amtskommunal ansættelse samt en afgrænsning af de områder, som det ikke vil være hensigtsmæssigt at decentralisere.

På baggrund af socialreformkommissionens 2. betænkning samt på baggrund af det materiale, der i øvrigt foreligger for udvalget, kan dette tiltræde socialministerens vurdering, idet man dog finder, at det for det videre arbejde vil være ønskeligt, om man allerede på nuværende tidspunkt kunne pege på en mere nøjagtigt afgrænset termin for særforsorgens decentralisering.

Efter udvalgets opfattelse vil det være særdeles ønskeligt, om decentralisering så vidt muligt kunne finde sted 1. april 1978.

I forbindelse med spørgsmålet om særforsorgen har udvalget haft en kort drøftelse af spørgsmålet institutionsanbringelse i modsætning til forsørgelse i eget hjem. Der er blandt forældre og inden for særforsorgen en udbredt forståelse for, at patientens forbliven i eget hjem i en række tilfælde bør foretrækkes, men at dette naturligvis forudsætter, at forældrene kan blive aflastet i tilstrækkeligt omfang. *Udvalget* henstiller, at der tilvejebringes de fornødne aflastningsmuligheder for forældrene.

Spørgsmålet om tilkendelse af invalidepension rejses for mange særforsorgspatieters vedkommende allerede ved det fyldte 15. år, som er nedre aldersgrænse for tilkendelse af invalidepension. Socialministeren har oplyst, at man er tilbageholdende med tilkendelse af invalidepension til personer i aldersgruppen 15-18 år under hensyn til, at tilkendelse først må finde sted, når der ikke foreligger uddannelses- eller revalideringsmuligheder, hvilket kan være vanskeligt at bedømme for den nævnte gruppes

vedkommende. Udvalget har overvejet, om man ikke, selv ved en restriktiv praksis, løber en risiko for at mindske muligheden for uddannelse og revalidering. Det bemærkes i denne forbindelse, at bedømmelsesmulighederne bør søges forbedret. Det har endvidere indgået i udvalgets overvejelser, at invalidepensionen nu har en sådan størrelse, at invalidepensionister i alderen 15-18 år vil kunne være betydelig bedre stillede end deres jævnaldrende. Udvalget har drøftet spørgsmålet med socialministeren, der har udtalt, at han vil overveje at forhøje aldersgrænsen. *Udvalget* henstiller, at lovforslag herom fremsættes i næste folketings-samling.

Vedrørende forsøgsvirksomhed.

Udvalget henleder opmærksomheden på socialministerens udtalelser ved lovforslagets 1. behandling, hvorefter ministeren på et spørgsmål fra en ordfører bekræftede, at han ville være indforstået med, at der ydes ekstrabeløb til forsøg.

Finansiering, herunder dens neutralitet.

På baggrund af de ønsker om en ændring af lovforslagets finansieringsbestemmelser, som på forskellig måde har fundet udtryk i tiden mellem lovforslagets første fremsættelse og dets seneste genfremsættelse, har udvalget nøje drøftet finansieringsbestemmelserne i kapitel 20, hvorefter primærkommunernes udgifter til bistand refunderes af staten med 50 pct., hvortil kommer et tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier på 17 pct. af kommunernes fremtidige bruttoudgifter til social bistand.

Fra denne finansiering gælder følgende undtagelser:

der ydes ikke refusion til rådgivning og tilsyn i forbindelse hermed samt til administration i øvrigt,

der ydes 75 pct. statsrefusion af udgifter vedrørende forsorghjem til amtskommunerne, som selv afholder 25 pct., og endelig afholder amtskommunerne 50 pct. af udgifterne vedrørende ophold på institutioner under amtskommunen i øvrigt. Denne sidste undtagelse er foreslået ved ændringsforslag af socialministeren. Der ydes også her tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Udvalget har som udgangspunkt for finansieringsdrøftelserne haft følgende problemstillinger:

spørgsmålet, om de foreslåede finansieringsbestemmelser er neutrale, dvs. på hensigtsmæssig måde er afstemt med finansieringsbestemmelserne for sygedagpenge (75 pct.'s statsrefusion), invalidepension (100 pct.'s statsrefusion), anden førtidspension (100 pct.'s statsrefusion),

spørgsmålet, om der bør ydes refusion til delvis dækning af kommunernes ydelse af rådgivning, samt

spørgsmålet, om statens andel i udgifterne hidrørende fra bistandslovforslaget og tilgrænsende sociallovgivning bør ydes som tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier (generelle tilskud) eller som procenttilskud, hvorved bemærkes, at den førstnævnte finansieringsform er stemmende med den i gangværende byrdefordelingsreform.

Neutralitet.

Vedrørende dette spørgsmål bemærkes, at udvalget har fundet, at bistandslovforslagets refusionsprocent sammenholdt med refusionsprocenten for dagpenge, invalidepension og anden førtidspension indebærer en vis risiko for, at kommunernes almindelige hensyntagen til deres økonomi kan påvirke det sociale udvalgs afgørelser i valget af hjælpemuligheder i de tilfælde, hvor denne afgørelse indeholder et vist skønsmæssigt element. En sådan risiko synes navnlig at kunne gøre sig gældende i forbindelse med det sociale udvalgs beslutning om, hvorvidt revalideringsbestræbelser efter bistandsloven skal fortsættes eller klienten skal søges tillagt invalidepension eller anden førtidspension. Lovforslaget tilgodeser således ikke det neutralitetsprincip, som er fremhævet af socialreformkommissionen, omend der kan anføres forskellige omstændigheder, som svækker betydningen af den manglende neutralitet, således den omstændighed, at invalidepension skal tilkendes af revaliderings- og pensionsnævnene.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af det konservative folkepartis og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at finansieringen af de socialpolitiske love bør være neutral i den forstand, at kommuner

og amter ikke via forskellige tilskudsformer eller refusionssatser for statstilskud indirekte opmuntres til at vælge en dyr støtteform fremfor en billigere, men lige så god støtte.

Udvalget har med socialministeren drøftet dette spørgsmål. Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at ministeren har givet tilsagn om positivt at overveje fremsættelse af lovforslag til ændring af finansieringen af den fremtidige tildeling af invalide- og anden førtidspension og af dagpenge med henblik på en koordinering med finansieringsreglerne for bistandsloven.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) og et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) henviser til det i deres nedenstående mindretalsudtalelse anførte.

Refusion vedrørende udgifter til rådgivning.

Vedrørende spørgsmålet om refusion af udgifter til rådgivning bemærkes, at udvalget har overvejet, om det måtte være muligt at udskille de hermed forbundne udgifter fra administrationsudgifter i øvrigt. Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) anser ikke en sådan adskillelse for mulig. Et *andet flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at fremhæve, at rådgivningstanken synes bedre tilgodeset, efter at socialministeren har stillet et ændringsforslag, hvorefter det sociale udvalg er forpligtet til ved opsøgende virksomhed at rette tilbud om vederlagsfri vejledning og rådgivning til beboere, som må antages at trænge hertil.

Procenttilskud — tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Udvalget har modtaget et notat med senere supplement om byrdefordelingsreformens videreførelse. I dette notat arbejdes med to modeller, der for begge vedkommende ville medføre, at de ovennævnte problemer om finansieringsbestemmelsernes manglende neutralitet og delvis refusionsdækning af rådgivningsudgifter ville bortfalde.

Ved den første model sker der i princippet ophævelse af alle procentrefusioner mod fuld

kompensation over generelle tilskud. En sådan omlægning ville med de gældende kriterier og vægte for generelle tilskud medføre væsentlige skattetryksforskydninger for visse amter og kommuner.

Ved den anden model ydes der 50 pct. refusion fra staten til kommunerne på det sociale og beslægtede områder, medens der i øvrigt principielt ikke ydes refusion til amtskommuner og kommuner. 50 procent-refusionen skulle gælde følgende lovgivningsområder: social bistandslov, kommunale sygesikringsudgifter, sygedagpenge, invalide- og anden førtidspension til nye pensionister, personlige tillæg m. v. til pensionister, overgangshjælp og anden hjælp til enker, sundhedsplejersker, hjemmesygepleje og boligsikring.

Også denne model medfører visse skattetryksudsving, om end i mindre grad end den første model.

Skattetryksforskydninger skyldes, at de til grund for beregningen af de generelle tilskud liggende kriterier og vægte ikke er tilstrækkeligt nuancerede. Et undersøgelsesarbejde med henblik på forbedring heraf er indledt.

På baggrund af det ovenfor anførte har ministeren over for udvalget udtalt, at bistandslovforslaget bør gennemføres med den foreslåede finansiering.

Udvalget har drøftet behovet for en yderligere snarlig udbygning af bloktilskud fra staten til kommunerne og tilsvarende aftrapning af refusion for udgifter ved ydelse efter bistandsloven.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets, venstres, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lægger afgørende vægt på, at man i løbet af de allernærmeste år aftrapper refusionen for bistandsydelse og tilsvarende øger bloktilskuddene, således at refusion vedrørende bistandsloven er helt bortfalden den 1. april 1978. Man vil derved gøre kommunerne mere aktivt interesserede i økonomisering og i økonomiske omlægninger, f. eks. bort fra institutionsbehandling og over mod støtte i klienternes egne hjem.

Ministeren har under et samråd principielt erklæret sig enig i denne målsætning og har henvist til, at et udvalg arbejder med at forbedre og forfine den fordelingsnøgle, der

skal anvendes ved beregning af fordelinger af bloktilskud mellem kommunerne. Mindretallet er med ministeren enig i, at en væsentlig udvidelse af en bloktilskudsordning for bistandslovens område kræver en meget gennemarbejdet fordelingsnøgle.

Et *andet mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) bemærker vedrørende udbygning af bloktilskud, at man ikke er uenig i en mulig overgang til bloktilskud, men en fornyet drøftelse af overgang til bloktilskud på det sociale område må være betinget af, at der findes frem til en ændret vægtfordelingsnøgle, samt at der fastsættes visse minimumsnormer.

Et *tredje mindretal* (centrum-demokraternes medlem af udvalget) tilslutter sig denne mindretalsudtalelse.

De *øvrige mindretal* henviser til de i slutningen af betænkningen fremsatte mindretalsudtalelser.

Vedrørende personaleuddannelse og personaleovergang.

Med hensyn til uddannelsen hos personalet, hvilket spørgsmål fra flere sider er blevet berørt over for udvalget, bemærkes, at *udvalget* ikke finder det muligt på nuværende tidspunkt at gå ind i dyberegående overvejelser, idet resultatet af socialuddannelseskommissionens arbejde endnu ikke har været debatteret i folketinget. Denne debat bør dog efter udvalgets opfattelse finde sted ret kort tid efter, at folketinget begynder sit arbejde i folketingsåret 1974-75.

Den foreslåede omlægning vil medføre, at en del personale skal overgå fra ansættelse under staten til ansættelse i amtskommunerne eller primærkommunerne. Til drøftelse af spørgsmål, som opstår i forbindelse hermed, har socialministeren nedsat et udvalg med repræsentanter for socialministeriet, finansministeriet, de kommunale organisationer og personaleorganisationer. Udvalget forventer, at udvalgsarbejdet fremmes mest muligt.

Afsluttende mindretalsudtalelser.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Det er socialdemokratiets opfattelse, at man ved gennemførelsen af denne lov imødekommer det behov, der er for forenkling og effektivisering af lovgivningen, 6 love med i alt ca. 550 paragraffer bliver til én lov med 145 paragraffer.

Bistandsloven er det nederste og mest finmaskede net af de lovgivninger, der er gennemført under betegnelsen 70ernes socialreform.

De nye love, bl. a. sygesikringsloven og dagpengeloven, er store generelle ordninger, som formindsker udgiften på området for skønmæssig og trangsbestemt hjælp. Efter ophævelsen af karensdagene i dagpengeloven og efter forhøjelsen af dagpengene har man allerede konstateret et fald i ydelsen af offentlig hjælp.

Men socialpolitik i dag er andet og mere end socialministeriets lovgivning. Der er en tæt sammenhæng med arbejdsmarkeds-, uddannelses-, bolig- og kulturpolitikken. Uden at gå i detaljer skal kun påpeges, at en gennemførelse af bl. a. en arbejdsmiljøreform som foreslået af socialdemokratiet vil få uhyre store virkninger på socialministeriets budgetter.

Sigtet med bistandsloven er, at forebyggende og opsøgende arbejde i forhold til gældende lovgivning kommer til at indtage en fremtrædende plads, og dette kan ikke præciseres stærkt nok over for den administration, der skal varetage udførelsen af lovgivningen. Endvidere må det fremhæves, at varetagelsen af de revalideringsmæssige opgaver må være en af hovedhjørnestenene i kommunernes arbejde, en sænkning af det nuværende niveau kan ikke accepteres, dette er også kommet til udtryk i ministerens bevarelse af spørgsmål.

Et område, som socialdemokratiet har lagt stærkt vægt på, er spørgsmålet om forbrugerrepræsentation. Skal befolkningens engagement og forståelse for hele det sociale arbejde fastholdes og udbygges, er det vigtigt, at kommunerne benytter sig af forbrugerrepræsentanter i vejledende råd eller lign. Et folkeligt engagement i sociale spørgsmål vil betyde lettelse for administrationen og vil bringe større forståelse over for de tit vanskelige prioriteringer på det sociale område.

Tidspunktet for lovens ikrafttræden har været debatteret stærkt. Efter første frem-

sættelse blev der enighed om at udskyde datoen fra 1. april 1974 til 1. april 1975. Det er af allerstørste betydning, at denne dato fastholdes af hensyn til klienterne og af hensyn til personalet. Usikkerhed om datoen, om f. eks. mødrehjælpens og revalideringens overgang til kommuner betyder allerede i dag, at der ikke findes tilstrækkeligt kvalificeret personale ved disse institutioner, personalet er af forståelige grunde søgt til andre ansættelsesområder. Det betyder en ringere behandling, bl. a. i form af lang ventetid, af de mennesker, der søger disse institutioner. Endelig må det også nævnes, at kommunerne er langt i deres planlægning omkring bistandsloven, og skal interessen i det forberedende arbejde holdes levende og virkningerne af det samarbejde, der allerede er etableret på det lokale plan, ikke forspildes, må ikrafttrædelsesdatoen 1. april 1975 overholdes.

Mindretallet indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af mindretallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag.

Et andet mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Skatteyderkroner, bevilget til det sociale bistandsbudget, bør i videst muligt omfang bruges til fordel for de medborgere, som har behov for samfundets hjælp. Det foreliggende paragrafsvulmende lovforslag udgør i stedet en fed malleke for diverse administratorer, som meget vel kan bruge oceaner af deres skatteyderbetalte tid til gold juraakrobatik og andre skrivebordsunyttigheder med det resultat, at klienternes sager forsinkes og fordyres på en for den hjælpssøgende forvirrende og fremmedgørende måde.

Problemet's hensigtsmæssige løsning består i en ganske kørt social bistandslov efter følgende retningslinjer:

1. Landet opdeles i 600 ret suveræne socialdistrikter, hver bemandet med otte socialvagter. De udpeges for fire år. En udskiftes hvert halve år (genudnævnelse kan finde sted). Inden for ottepersonsgruppen skal være repræsenteret lægelig kundskab og folk med erfaring fra private arbejdspladser samt et par, der stort set blot tager sig af telefonpasning og andre manuelle kontorfunktioner. Den centrale socialadministration udføres af fem rejse-

konsulenter, der rådgiver og korrigerer socialvagterne.

2. Socialvagterne løser socialproblemer, som læger løser sygdomsproblemer. Altså stort set ubundet af lovregler og med tyngdepunkt i besøg på stedet.

3. Al finansiering er statslig. Den opdeles i en rammebevilling til rejsekonsulenterne og halvmånedsbevilinger til hvert af social-distrikterne. Bevillingernes størrelse fastsættes på de enkelte års finanslove. For 1975-76 foreslår fremskridtspartiet 520 millioner kroner til rejsekonsulenterne og i alt 6,2 milliarder kroner til opsplitning på de 14.400 (600 gange 24) socialdistriktsbevilinger.

Da fremskridtspartiet ikke har mødt nogen forståelse for disse synspunkter, må partiet erkende, at vi endnu i en periode må ordne vore sociale bistandsregler efter det hidtidige „paragrafrytteri i centrum“-princip.

At løse opgaven bedst muligt under disse vilkår kræver tid. Fremskridtspartiet ønsker derfor, at lovarbejdet ikke tilendebringes i indeværende samling, således at partiet kan bruge sommeren til nærmere udarbejdelse af sine ændringsforslag.

Da udvalgets flertal imidlertid har insisteret på, at betænkning afgives allerede nu, hvor sagen langt fra er gennemarbejdet, er fremskridtspartiet blevet tvunget til at fremsætte ændringsforslag på det aldeles utilfredsstillende arbejdsgrundlag, partiet har haft. Selv med denne væsentlige reservation ser fremskridtspartiet sig nemlig i stand til at medvirke til en række åbenbare forbedringer af lovforslaget gennem sine ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) udtaler:

Med bistandslovens gennemførelse lægges beslutninger og opgaver i højere grad ud til lokale myndigheder. Mindretallet anser denne decentralisering i forhold til gældende lovgivning for særdeles afgørende.

Derved muliggøres, at lokale forhold kan bestemme både administrationens opbygning og personalets størrelse og dog overalt sikre klienten ubesværet adgang til hjælpeapparatet.

Det er mindretallets opfattelse, at kun i de tilfælde, hvor det er i klientens umiddel-

bare interesse, bør sagen behandles i fællesskab af flere socialmedarbejdere.

Endvidere ønsker mindretallet at gøre opmærksom på, at det i indkøringsperioden løbende må sikres, at der ikke sker overlappings- og kompetenceområder, samt at der fremtidig sikres en stram styring af personaleforbruget.

Et *fjerde mindretal* (det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller *lovforslaget til vedtagelse* med de af mindretallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Mindretallet betragter lovforslagets grundlæggende princip om overgang til det enstrengede sociale system som et væsentligt bidrag til forenkling og rationalisering af den komplicerede administrative opbygning, som indeholdes i den eksisterende sociale lovgivning, og anser samtidig det enstrengede system som fordelagtigt for de borgere, der virkelig har behov for social bistand.

Mindretallet er tillige tilhængere af den decentraliseringstendens, lovforslaget repræsenterer.

Lovforslagets finansieringsbestemmelser må imidlertid give grundlag for bekymringer med hensyn til de udgiftsmæssige konsekvenser, såfremt der ikke ved gennemførelse af forslagens principper om decentralisering af beslutningsprocessen bliver tale om samtidig overflytning af det fulde økonomiske ansvar til kommunerne.

Mindretallet har derfor stillet ændringsforslag nr. 158 vedrørende overgang til tilskud efter udgiftsbehovskriterier og ønsker tillige dette finansieringsprincip indført på dagpengeområdet og fremtidige tildelinger af invalide- og førtidspensioner, således at størst mulig neutralitet opnås. Dette princip vil efter mindretallets opfattelse i højere grad tilskynde kommunerne til økonomisering, herunder ændring af de sociale behandlingsformer, f. eks. bort fra institutionsbehandling over til støtte i eget hjem.

Mindretallet ønsker endvidere lovforslagets ikrafttræden udskudt til 1. april 1976 for derved at give kommunerne tilstrækkelig tid til planlægning af lovens gennemførelse, således at grundideen, ratio-

nalisering af administrationsapparatet, kan realiseres fra begyndelsen og de inskrænkninger i personaleantallet i den statslige sektor, der er konsekvensen af decentraliseringsprincippet, kan være tilendebragt senest samtidig med lovens ikrafttræden.

Et *sjette mindretal* (centrum-demokraternes medlem af udvalget) udtaler følgende:

Mindretallet har uændret sympati for principperne i lovforslaget. Imidlertid foreligger der tvivl om konsekvenserne på en række områder m. h. t. lovens følger for personaleansættelser og eventuelle nybygninger rundt om i kommunerne. Uden kendskab til disse omstændigheder må mindretallet fraråde gennemførelse af loven nu og foreslår endelig behandling i tingets septembersamling.

Kan dette primære synspunkt ikke vinde flertal, vil mindretallet stemme for en udskydelse af lovens ikrafttræden til den 1. april 1976 i overensstemmelse med sin tilslutning til ændringsforslag herom.

Et *syvende mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtale:

I socialreformkommissionens 1. betænkning (nr. 543, Struktur og dagpenge) udtaler socialistisk folkepartis repræsentant følgende forbehold:

„Socialistisk folkepartis stilling ved en senere lovgivningsmæssig behandling af kommissionens forslag vil være afhængig af, i hvilken politisk, økonomisk, administrativ og social sammenhæng lovforslag fremsættes og søges gennemført.“

Efter indgående overvejelser har socialistisk folkeparti kunnet støtte de tidligere gennemførte dele af socialreformen i tillid til, at et løbende tilpasnings- og revisionsarbejde med styrelses- og ankebestemmelser ville finde sted. Under behandlingen af sygesikringsloven var det en forudsætning for socialistisk folkepartis medvirken, at det uretfærdige og administrationskrævende indtægtsgrænsesystem i løbet af kort tid blev afskaffet.

På en lang række områder er forventningerne ikke blevet indfriet. Bl. a. på denne baggrund skal socialistisk folkepartis afvisning af nærværende lovforslag ses.

Hverken lovforslagets politiske, økonomiske, administrative eller sociale sammen-

hæng er tilfredsstillende for socialistisk folkeparti, og de principielle betingelser for medvirken, vi har stillet under forslagets lange vej gennem tinget og den offentlige debat, har ikke mødt velvilje fra et flertal af udvalget.

De principielle betingelser for socialistisk folkepartis medvirken knytter sig til følgende hovedområder: *Styring — finansiering — rådgivning — uddannelse.*

Styring. PP II påpeger, at decentraliseringen nødvendigvis gør, at der sikres regering og folketing indflydelse på hovedlinjerne for samfundsudviklingen.

Styringssystemet på det sociale og sundhedsmæssige område er præget af at være delt mellem mange styrende myndigheder. På et givet område er det ofte vanskeligt at konstatere, hvor den afgørende vægt i styringssystemet ligger, eller hvem der har den egentlige indflydelse på udviklingsforløbet.

Selve styringsmekanismerne: ved bevillingssystemet, ved fastsættelse af standarder og normer eller ved afgrænsning af modtagerkreds, fungerer i det store og hele præcist. Grundsætningen om lovmæssighed i den offentlige administration efterleves, og de ydelser, der præsteres, er som hovedregel i god overensstemmelse med de beslutninger, der træffes af de enkelte styrende organer.

Problemetets kerne ligger derfor mindre i styringsmekanismerne end i den måde, hvorpå den delte styring indvirker på de beslutninger, der træffes af de styrende myndigheder. De enkelte organer styrer ikke efter samme kurs, men søger hver for sig at fremme de specielle målsætninger, de ser det som deres opgave at varetage.

I den sociale styrelseslov er der givet regler om, at amtsrådet udarbejder planer for udbygningen af den sociale og sundhedsmæssige virksomhed i amtet, der skal godkendes af socialministeren efter forhandling med indenrigsministeren. Denne beføjelse tillægger den centrale styring en rolle, der alene har karakter af en efterfølgende accept af den lokale og regionale prioritering. Der er derimod ikke hidtil tilvejebragt grundlag for at foretage en fremadrettet afvejning og prioritering på centralt plan af den sociale indsats.

For at skabe mulighed for en overordnet koordination i den sociale og sundheds-

mæssige sektor på centralt plan burde der i forslaget være indbygget en pligt for regeringen til at lægge rammerne for en social- og sundhedspolitik, der afstemmes med den generelle økonomiske politik og væksten i de offentlige udgifter.

Socialistisk folkeparti har noteret sig med tilfredshed, at ministeren ikke på forhånd vil afvise, at oprettelse af et „socialråd“ i lighed med det, der er oprettet for uddannelsessektoren, vil kunne medvirke til en strammere central planlægning af den sociale og sundhedsmæssige aktivitet.

Finansiering. En vigtig styringsmekanisme er de refusionssatser, der fra centralt hold hæftes på de enkelte bistandsformer. Dette er erkendt af de fleste. „Neutralitetsbegrebet“, altså tanken om, at lokaladministrationen skal sættes ud over økonomiske prioriteringsproblemer ved valget af bistandsform, har samtidig haft en central placering i debatten.

Flertallet af udvalget har ikke vist vilje til at anvende refusionssatserne som styringsmiddel. Det ses f. eks. af den kendsgerning, at en kommune opnår samme refusionsprocent ved anvendelse af den „høje“ forbigående hjælp som ved anvendelse af den „lave“ varige hjælp. I begge tilfælde får kommunen halvdelen af det udbetalte beløb tilbage og tilskyndes altså økonomisk til at anvende den „lave“ varige hjælp. Er en person imidlertid først placeret i gruppen af modtagere af varig hjælp, vil enhver kommune føle sig økonomisk inspireret til at søge vedkommende placeret under en af de endnu „billigere“ hjælpeformer som f. eks. invalidepension.

Tvært imod at være neutralt er lovforslaget prioriterende. Dog uden at prioriteringen er udtryk for nogen socialpolitisk viljesakt.

Der skal ikke her tages nøjere stilling til neutralitetsbegrebet, men blot slås fast, at hvis der skal kunne tales om en ægte neutralitet, så skal der herske den absolutte uafhængighed for den sociale behandler i valget af bistandsform.

Som et middel til opnåelse af neutralitet har tanken om bloktilskud efter objektive kriterier været drøftet under udvalgsarbejdet. Med sit forslag om indførelse af enhedsskat har socialistisk folkeparti på et tidligt tidspunkt vist sin vilje til at støtte denne

tanke. Men vi har som en ufravigelig betingelse stillet, at fastsættelsen af mindstenormer på det sociale og andre områder forbliver som et styringsinstrument hos folketinget.

Ved en eventuel indførelse af bloktilskud på det sociale område må socialistisk folkeparti ligeledes forlange, at de vægte, der indgår som beregningsgrundlag for de objektive kriterier, gøres til genstand for en løbende kritisk revision. Eksempelvis indgår boligstandard ikke blandt de nugældende vægte, hvilket må undre, når henses til boligkvalitetens store betydning for den sociale trivsel.

Rådgivning. Bistandslovens stedbarn er blevet den rådgivning og vejledning, der fra alle sider er fremhævet som det væsentligste element i forebyggelsen. Et bredt udsnit af de personalegrupper, der skal arbejde med loven, har forgæves fremhævet nødvendigheden af, at forebyggelsen og det opsøgende arbejde ligestilles med andre bistandsformer i refusionsmæssig henseende.

Fra forskellig side har været fremført som modargument, at vanskeligheden ved at adskille personalets administrative og vejledende opgaver er så tungtvejende, at ethvert forsøg bør afvises. Socialistisk folkeparti bestrider ikke, at sådanne vanskeligheder eksisterer, men må fastholde, at der burde være forsøgt en ordning, hvorefter kommunen fik tildelt et antal rådgiverstillinger til 100 pct. refusion efter sin sociale standard målt efter objektive kriterier.

Udvalgsflertallet har gentagne gange afvist ethvert forsøg på at prioritere forebyggelsen højere, end forslaget tilsigter. Dette sammenholdt med, at udvalgsflertallet ikke har været velvilligt indstillet over for tanken om indsættelsen af en egentlig formålsparagraf i loven, er en af de væsentligste grunde til, at socialistisk folkeparti går mod lovforslaget.

Uddannelse. Socialistisk folkeparti imødeser med forventning den bebudede debat i efteråret 1974 om de sociale uddannelser. Under denne debat vil vi mere detaljeret fremlægge vort syn på de sociale uddannelser som helhed. Allerede nu ønsker socialistisk folkepartis medlem af udvalget imidlertid at slå fast, at det er vor opfattelse

at en afgørende betingelse for socialreformens succes er, at der finder en tilstrækkelig uddannelse af personale sted til varetagelse af de omfattende opgaver, som det „enstrengede“ system byder på.

Intet finansierings- eller andet styrings-system kan virke hensigtsmæssigt, såfremt det ikke modsvares af tilstedeværelsen af tilstrækkeligt uddannet personale i tilstrækkelig mængde. Ej heller vil de lokale sociale myndigheder kunne stilles frit i valget af behandlingsform, såfremt der ikke på centralt plan indledes en seriøs planlægning af de sociale uddannelser.

I de overvejelser, socialistisk folkeparti har foretaget før sin beslutning om at modsætte sig gennemførelsen af lovforslaget, er også indgået konstateringen af regeringens negative socialpolitiske intentioner, som de fremgår af diverse spareplaner. Under en anden administration kunne det muligvis være undgået, at loven kunne anvendes som et spareinitiativ, og socialistisk folkeparti ville i en sådan situation muligvis have overvejet en mere positiv holdning.

Et *ottende mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) indstiller *lovforslaget til vedtagelse* med de af mindretallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag.

Et *niende mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) kan tilslutte sig den af det femte mindretal afgivne udtalelse.

Ændringsforslag.

Af et *mindretal* (Erlendsson (FP) og Ib Andersen (FP)):

Til § 1.

1) Ordet „rådgivning,“ udgår.

2) Som nyt stykke tilføjes:

„Stk. 2. Hjælp til mindreårige børn kan kun ydes med forældrenes samtykke eller ved anbringelse uden for hjemmet, jfr. kapitel 19. Dog kan der uden forældrenes samtykke ydes hjælp, hvor det er strengt nødvendigt i en akut nødsituation. I så tilfælde skal un-

derretning uopholdeligt gives forældrene og indberetning tilgå den i § 126 nævnte myndighed.“

Til § 6.

3) *Stk. 3* affattes således:

„Stk. 3. Forsørgelsespligten over for et barn ophører, hvis barnet selv får forsørgelsespligt over for en ægtefælle.“

Til § 7.

4) *Stk. 1, sidste pkt.*, udgår.

5) *Stk. 2* udgår.

Til § 9.

6) I *1. pkt.* udgår ordene „for de enkelte hjælpeformer“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

7) *2. pkt.* affattes således:

„I kommuner, hvor forvaltningen af sociale anliggender ifølge en godkendt magistratsordning er henlagt til magistraten, varetager denne sager om social bistand.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

8) Som nye stykker tilføjes:

„Stk. 2. Det sociale udvalg opdeler kommunen i socialdistrikter. Intet distrikt kan have over 12.000 indbyggere. Det sociale bistandsarbejde udføres distrikt for distrikt.

Stk. 3. Bistandsarbejdet varetages fortrinsvis af personer, som i mindst to år har været beskæftiget i privat virksomhed.“

Til § 12.

9) Paragraffen affattes således:

„§ 12. Socialministeren yder de sociale udvalg vejledning i sager om social bistand.

Stk. 2. De sociale udvalg behandler spørgsmål om revalideringsmæssig bistand og hjælpemidler i det omfang, det bestemmes i denne lov.

Stk. 3. I Københavns og Frederiksberg kommuner varetages de opgaver, der efter denne lov er henlagt til de sociale udvalg, af henholdsvis magistraten og kommunalbestyrelsen.“

Til § 13.

10) Paragraffen affattes således:

„§ 13. Socialministeren varetager centrale opgaver vedrørende social bistand i det omfang, det bestemmes i denne lov.“

Til § 15.

11) Paragraffen affattes således:

„§ 15. Det sociale udvalgs afgørelser efter denne lov kan, medmindre andet er bestemt i loven, indbringes for socialministeren.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (Udvalget med undtagelse af Ib Andersen (FP), Erlendsson (FP) og Kurt Brauer (SF)):

12) Til *stk. 2* tilføjes som *3. pkt.*:

„Amtsankenævnets afgørelser om optagelse i institutioner eller anbringelse i dag- og døgnpleje og om betalingen herfor kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 16.

13) Paragraffen affattes således:

„§ 16. Uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser efter denne lov afgøres endeligt af socialministeren.“

Til § 17.

14) Paragraffen affattes således:

„§ 17. Den myndighed, der behandler en sag efter denne lov, skal pålægge den, der søger bistand, at medvirke til sagens oplysning, herunder ved om fornødent at lade sig undersøge af en læge eller lade sig indlægge til observation og behandling. Vedkommende myndighed skal endvidere afkræve andre offentlige myndigheder oplysninger, som må anses for nødvendige for sagen. Endvidere kan myndighederne kræve lægelige oplysninger, herunder udskrifter af sygehusjournaler. Vedkommende myndighed kan derhos forlange optaget retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018.“

Til § 19.

15) Paragraffen affattes således:

„§ 19. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, samt praktiserende læger bør underrette de sociale udvalg, hvis de under udøvelsen af deres tjeneste eller hverv får kendskab til forhold, der giver særlig formodning om, at det af hensyn til en persons liv eller helbred er nødvendigt at yde ham social bistand.“

Til § 20.

16) Paragraffen affattes således:

„§ 20. Den, der får kendskab til, at et barn under 18 år udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, bør underrette det sociale udvalg.“

Til § 21.

17) Under *nr. 1* tilføjes efter „lov“ ordene: „eller undlader at give sådan underretning som omhandlet i § 18“. Endvidere udgår *nr. 3*.

Til § 23.

18) Paragraffen affattes således:

„§ 23. Den, som tilskynder eller hjælper et barn til at undvige fra sit hjem eller uretmæssigt holde sig borte fra dette, straffes med hæfte eller fængsel i indtil 2 år eller under formildende omstændigheder med bøde. Det samme gælder den, som tilskynder eller hjælper et barn, der efter denne lov er anbragt uden for hjemmet, til at undvige eller holde sig skjult.

Stk. 2. Barnets forældre, bedsteforældre, søskende og disses ægtefæller kan ikke straffes for overtrædelse af *stk. 1*.“

Til § 25.

19) Paragraffen affattes således:

„§ 25. Modtagelse af social bistand medfører tilbagebetalingspligt. Dette gælder dog ikke hjælpeydelse efter §§ 48, *stk. 2* og 3, 79, 96, 112 og 117, *stk. 1*. Sådanne hjælpeydelse er indkomstskattefri.“

Til § 26.

20) Paragraffen affattes således:

„§ 26. Er den sociale bistand ydet i form af andet end pengebeløb, fastsætter social-

ministeren bestemmelser, efter hvilke omregning skal finde sted.“

Til § 27.

21) Paragraffen affattes således:

„§ 27. Finder det sociale udvalg, at der er praktisk mulighed for at opnå tilbagebetaling i væsentligt omfang, fastsætter det en betalingsordning under hensyn til, hvad pågældende kan udrede uden at komme til at mangle, hvad der må anses for rimeligt til eget eller familiens underhold. Skønnet herover kan ikke indbringes for højere myndighed.

Stk. 2. Overholdes betalingsordningen ikke, kan det sociale udvalg træffe beslutning om, at hele det skyldige beløb er forfalden til betaling. Forfaldne beløb kan inddrives efter de for inddrivelse af personlige skatter gældende bestemmelser.

Stk. 3. Tilbagebetalingskrav bortfalder, når der er gået 3 år efter hjælpens ydelse.

Stk. 4. Kravets bortfald har ikke indkomstskattemæssige virkninger.“

Til afsnits- og kapitelinddelingen.

22) Overskriften til afsnit II affattes således:

„Arbejdsanvisning og tilsyn.“

Endvidere udgår afsnittets opdeling i kapitler.

Til § 28.

23) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (Udvalget med undtagelse af Ib Andersen (FP), Erlendsson (FP), Palle Simonsen (KF) og Karen Thurøe Hansen (KF)):

24) I *stk. 1, 1. pkt.*, indføjes efter „forpligtet til“ ordene: „ved opsøgende virksomhed“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

25) *Stk. 2* udgår.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 29.

26) Paragraffen udgår.

Til § 30.

27) Paragraffen affattes således:

„§ 30. Hvor det sociale udvalg skønner, at ydelse af støtte efter afsnit III med henblik på at tilvejebringe, bevare eller forbedre en persons erhvervsmuligheder kan komme på tale, kan udvalget optage forhandling med den offentlige arbejdsformidling.

Stk. 2. Det sociale udvalg kan yde en arbejdsgiver indtil 50 pct. af normal arbejds løn for en hos ham til normal løn beskæftiget erhvervshæmmet person.

Stk. 3. Personer, der af helbredsmæssige eller aldersmæssige årsager har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked, har fortrinsret til ansættelse hos det offentlige, såfremt de i hovedsagen er i stand til at udføre det nødvendige arbejde, eventuelt ved støtte af særlige hjælpemidler.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (Udvalget med undtagelse af Ib Andersen (FP) og Erlendsson (FP)):

28) I *stk. 1, 1. pkt.*, ændres „skal udvalget (nævnet) søge vejledning hos den offentlige arbejdsformidling“ til: „søger udvalget (nævnet) vejledning hos den offentlige arbejdsformidling“.

Af *flertallet under nr. 28*:

29) I *stk. 2* ændres „kan fastsætte“ til: „fastsætter“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 31.

30) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3.* Det sociale udvalgs afgørelser efter denne bestemmelse kan ikke indbringes for højere myndighed.“

Til § 32.

31) *Stk. 1* affattes således:

„Et barns naturlige plads er i hjemmet. Det påhviler det sociale udvalg efter anmodning at yde bistand med det formål at bevare familiens enhed og at støtte forældrene med hensyn til børnenes opdragelse og pleje.“

32) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3.* Må det antages, at et barn trænger til særlig støtte, skal det sociale udvalg sørge for, at barnets forhold undersøges. I påkrævet fald skal det sociale udvalg lade barnet undersøge af en læge efter forældrenes valg.“

33) *Stk. 5* udgår.

Til § 33.

34) I *stk. 1* udgår „Når hjælpeforanstaltninger er påkrævet af hensyn til barnets tarv, jfr. § 32, *stk. 4*, kan det sociale udvalg, så vidt muligt i forståelse med barnet og hjemmet,“ og i stedet indsættes: „Når hjælpeforanstaltninger er påkrævet af hensyn til barnets tarv, jfr. § 32, *stk. 4*, kan det sociale udvalg i forståelse med hjemmet eller i undtagelsestilfælde uden en sådan forståelse, hvis den har vist sig umulig at opnå,“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

35) I *stk. 1, nr. 2*, ændres ordet „tilsynsværge“ til ordene: „personlig rådgiver for barnet“.

36) I *stk. 2, 1. pkt.*, ændres ordet „Tilsynsværgen“ til ordet: „Rådgiveren“, og efter ordet „modtage“ indføres ordet: „almindelig“.

37) I *stk. 2, 2. pkt.*, ændres ordet „tilsynsværge“ til ordene: „personlig rådgiver“.

38) I *stk. 3* ændres ordet „tilsynsværgen“ til ordet: „rådgiveren“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 35.

39) I *1. pkt.* ændres „amtsankenævnet“ til: „socialministeren“, og *2. pkt.* udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 37.

40) *Stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

„Som hjælp til underhold kan i almindelighed højst udbetales et beløb svarende til folkepensionens grundbeløb med et tillæg for hvert barn svarende til det særlige børne-

tilskud efter § 4, *stk. 3*, i lov om børnetilskud og andre familiedydelser.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 39.

41) Ordene „som bør bevares af hensyn til boligmæssige forhold eller pågældendes og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder“ udgår.

Til § 41.

42) I *stk. 1* ændres „3 måneder“ til: „6 uger“.

43) I *stk. 2* indføres i *1. pkt.* efter „underhold“ ordene: „dog højst i perioder på 6 uger ad gangen“.

Til § 42.

44) I *stk. 2* udgår *sidste pkt.*

45) *Stk. 3* udgår.

Til § 43.

46) I *stk. 1* indsættes efter „underhold“ ordene: „der ikke kan afhjælpes ved foranstaltninger som anført i § 30, og“.

47) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3.* Undtagelsesvis kan der ydes større løbende hjælp end anført i *stk. 1.*“

Til § 45.

48) Paragraffen affattes således:

„§ 45. Ved bedømmelsen af, om der kan ydes hjælp efter § 43, kan der ses bort fra besiddelsen af en mindre formue.“

Til § 46.

49) Til *stk. 1* føjes som sidste punktum: „Hjælp kan ikke ydes til udgifter til tandretning og andre foranstaltninger, som overvejende er begrundet i æstetiske eller kosmetiske hensyn.“

Til § 47.

50) Paragraffen udgår.

Til § 48.

51) I *stk. 1, 1. pkt.*, ændres „et barn under 18 år“ til: „en anden“. I *2. pkt.* ændres „barnet“ til: „vedkommende“.

Til § 49.

52) Ordet „undtagelsesvis“ udgår.

Til § 50.

53) Paragraffen affattes således:

„§ 50. Det påhviler det sociale udvalg at sørge for, at der i kommunen findes en hjemmehjælpsordning.“

Til § 51.

54) Paragraffen affattes således:

„§ 51. Midlertidig hjemmehjælp ydes til varetagelse af normale huslige arbejdsopgaver i hjemmet, når der efter lægelig vurdering er behov herfor.

Stk. 2. Ydes midlertidig hjemmehjælp i længere tid, skal det sociale udvalg indhente fornyet lægelig vurdering mindst en gang hver tredje uge.“

Til § 54.

55) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

56) *Stk. 2 og 3* udgår.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 55.

57) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

58) Paragraffen affattes således:

„§ 55. Ydes der varig hjemmehjælp, kan der højst kræves betaling for 6 timer pr. uge.

Stk. 2. Ydes der hjemmehjælp efter § 52, kræves der ikke betaling, hvis udgiften omfattes af § 48.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 56.

59) I *stk. 2* udgår ordene „med betaling efter § 54“.

Til § 58.

60) *Stk. 2* udgår.

61) *Stk. 3* udgår.

62) I *stk. 5* ændres „forudsætning“ til: „betingelse“.

Til § 61.

63) Paragraffen affattes således:

„§ 61. Enke-, invalide- og folkepensionister befordres gratis med de af stat eller kommune drevne jernbaner og busforbindelser.“

Til § 62.

64) „61“ ændres til: „60“.

Til § 63.

65) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

66) I *stk. 2* ændres „amtskommunens social- og sundhedsforvaltning“ til: „det sociale udvalg“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 65.

67) Paragraffen udgår.

Til § 66.

68) I *stk. 3* udgår „så vidt muligt“.

Til § 67.

69) Paragraffen affattes således:

„§ 67. Det påhviler det sociale udvalg i samarbejde med plejehjemmet eller institutionen at sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets hjem holdes ved lige, og at søge at skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet, medmindre hensynet til barnets velfærd i det enkelte tilfælde taler afgørende derimod. Samme pligter påhviler det sociale udvalg i tilfælde, hvor et barn under 18 år uden forældrenes samtykke har taget ophold uden for hjemmet.

Stk. 2. Mener det sociale udvalg at måtte opretholde en adskillelse mellem forældre og barn, har forældrene krav på motiveret, skriftlig begrundelse herfor.“

Til kapitelinddelingen.

70) Kapitelinddelingen under afsnit VII udgår.

Til § 69.

71) Paragraffen affattes således:

„§ 69. Daginstitutioner for børn og unge kan oprettes og drives af en eller flere kommuner eller som private institutioner, med

hvilke kommunalbestyrelsen indgår overenskomst.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 28:

72) *Stk. 2, sidste pkt.*, udgår.

Af *mindretallet* under nr. 1:

Til § 70.

73) Paragraffen udgår.

Til §§ 71-72.

74) Paragrafferne udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 12:

Til § 71.

75) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Amtsrådet yder vejledning og kan foretage undersøgelser i forbindelse med spørgsmål om driften af daginstitutioner i amtskommunen.“

Af *mindretallet* under nr. 1:

Til § 73.

76) Som sidste punktum tilføjes: „Ved udformningen heraf skal ministeren påse, at forældrenes udgifter bliver mindst 10 pct. større for børn i daginstitutioner end for børn i dagpleje.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 12:

77) Som *stk. 2-4* tilføjes:

„*Stk. 2.* Betalingen fastsættes således, at den til institutioner for børn under skolealderen udgør 35 pct. af udgifterne til ophold i institutionen, bortset fra ejendomsudgifter og udgifter til husleje og vedligeholdelse.

Stk. 3. For børn og unge i eller over skolealderen udgør betalingen 25 pct. af udgifterne for ophold i institutionen, bortset fra ejendomsudgifter og udgifter til husleje og vedligeholdelse, medmindre der for særlige grupper af institutioner fastsættes en lavere betaling.

Stk. 4. Tilgår der institutionen særlige indtægter, anvendes disse til nedsættelse af forældrenes betaling.“

Af *mindretallet* under nr. 1:

Til § 74.

78) Paragraffen affattes således:

„§ 74. Personer, hvis tilstand nødvendigvis vedvarende tilsyn og pleje i dagtimerne uden for deres hjem, kan af de sociale udvalg anvises omsorg på daghjem eller dagcentre. Sådanne institutioner kan ejes og/eller drives af kommuner i det omfang, udbuddet fra private findes utilstrækkeligt.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 28:

79) *Stk. 2, 2. pkt.*, udgår.

Af *mindretallet* under nr. 1:

Til § 75.

80) Paragraffen udgår.

Til § 76.

81) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 12:

82) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Amtsrådet yder vejledning og kan foretage undersøgelser i forbindelse med spørgsmål om driften af daghjem og dagcentre i amtskommunen.“

Af *mindretallet* under nr. 1:

Til §§ 77-78.

83) Paragrafferne udgår.

Til § 79.

84) Paragraffen affattes således:

„§ 79. Personer, hvis tilstand ifølge lægeerklæring gør vedvarende tilsyn og pleje døgnet rundt ønskværdigt, kan af de sociale udvalg anvises omsorg på plejehjem eller i beskyttede boliger. Sådanne institutioner kan ejes og/eller drives af kommuner i det omfang, udbuddet fra private findes utilstrækkeligt. Statsgarantier kan ydes til eksperimenter ved opførelse af beskyttede boliger med forskellige grader af kollektive hjælpeordninger, for eksempel portvagt, fælles spisesale, sygeplejersker m.v.“

Til § 80.

85) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

86) 2. pkt. udgår.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 81.

87) Paragraffen udgår.

Til § 82.

88) *Stk. 2* udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 12*:

89) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2*. Amtsrådet yder vejledning og kan foretage undersøgelser i forbindelse med spørgsmål om driften af plejehjem og beskyttede boliger i amtskommunen.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 83.

90) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

91) Til *stk. 2* føjes som nyt punktum:

„Det kan ved aftale mellem et amtsråd og en kommunalbestyrelse fastsættes, at det sociale udvalg kan undlade at indhente en sådan udtalelse.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 84.

92) I *stk. 1* ændres „1.788 kr.“ til: „1.848 kr.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 87.

93) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

94) Til *stk. 2* føjes ordene: „i forbindelse med amtskommunernes socialcentre“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til §§ 88-89.

95) Paragrafferne udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

Til § 89.

96) I 2. pkt. indsættes efter „børn“ ordene: „og unge“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 90.

97) Paragraffen udgår.

Til § 91.

98) Paragraffen affattes således:

„§ 91. Offentlige myndigheder kan oprette og drive revalideringsinstitutioner og beskyttede virksomheder, der dog ikke må påføre andre virksomheder ubillig konkurrence.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

99) *Stk. 2, sidste pkt.*, udgår.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til §§ 92-94.

100) Paragrafferne udgår.

Til § 95.

101) Paragraffen affattes således:

„§ 95. For hver revalideringsinstitution og hver beskyttet virksomhed for sig udsteder det sociale udvalg regler om beregning og udbetaling af arbejdsvederlag samt befordring m.v. under beskæftigelse på revalideringsinstitutionen og den beskyttede virksomhed.“

Til § 96.

102) *Stk. 1 og 2* udgår og erstattes af:

„Børn og unge, der skal anbringes uden for hjemmet, kan af det sociale udvalg anbringes på offentlige eller private ungdomsdøgninstitutioner.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

103) Til *stk. 1* føjes som nyt punktum: „Endvidere skal amtsrådet sørge for, at der

er det nødvendige antal pladser og mulighed for ambulat behandling på institutioner for børn og unge med sociale adfærdsproblemer.“

104) *Stk. 2, 2. pkt.*, udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 97.

105) Paragraffen udgår.

Til § 98.

106) Paragraffen affattes således:

„§ 98. Pædagogisk tilsyn med ungdoms-døgninstitutionerne udøves af tre personer valgt af skolelærerne i den kommune, hvor institutionen ligger.“

Til § 99.

107) Paragraffen udgår.

Til § 100.

108) Paragraffen udgår.

Til § 101.

109) Paragraffen affattes således:

„§ 101. Gravide kvinder og mødre med deres børn kan af socialministeren efter indstilling fra det sociale udvalg anvises ophold på private svangre- og mødrethjem, hvormed socialministeriet har overskomst.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28:*

110) *Stk. 1, 3. pkt.*, udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 102.

111) Ordene „Amtsrådet i den amtskommune“ ændres til ordene: „Embedslægen i det område“.

Til § 103.

112) Paragraffen udgår.

Til § 104.

113) Paragraffen udgår.

Til § 105.

114) Paragraffen affattes således:

„§ 105. Forsorgshjem kan ejes og/eller drives af staten i det omfang, udbuddet fra private findes utilstrækkeligt.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28:*

115) *Stk. 2, 2. pkt.*, udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 106.

116) Paragraffen affattes således:

„§ 106. Hjemløse personer, der ikke kan tilvænne sig det almindelige samfundsliv, kan af socialministeren efter indstilling af en kommunes sociale udvalg anvises ophold på et forsorgshjem.“

Til § 107.

117) Paragraffen affattes således:

„§ 107. Modtager et forsorgshjem direkte henvendelse om optagelse af en person, kan hjemmet selv optage ham. I så fald underretter hjemmet inden fem dage socialministeren om sagen, hvorefter ministeren træffer afgørelse efter § 106, uden at sagen behøver at forelægges det sociale udvalg i nogen kommune.“

Til § 108.

118) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 12:*

Til § 108.

119) Paragraffen affattes således:

„§ 108. Optagelse i forsorgshjem og tilsvarende institutioner kan ske dels ved henvisning fra offentlige myndigheder, dels ved pågældendes egen henvendelse til institutionen.

Stk. 2. Er der tvivl om anbringelsens hensigtsmæssighed, skal der indhentes en udtalelse fra amtskommunens socialcenter. Den afgørelse, der af institutionens ledelse træffes om optagelse, kan indbringes for amtsankenævnet.“

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 109.

120) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

121) Paragraffen affattes således:

„§ 109. Ved hver optagelse i forsorgshjem og tilsvarende institutioner, der ikke må anses for ganske kortvarig, iværksættes der et samarbejde med det sociale udvalg i pågældendes opholdskommune med henblik på behovet for andre støtteforanstaltninger over for pågældende og hans familie.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 110.

122) Paragraffen udgår.

Til § 111.

123) Paragraffen udgår.

Af *udvalget*:

124) Ordene „pr. opholdsdag“ udgår.

125) Som nyt stykke tilføjes:

„Stk. 2. Socialministeren kan bestemme, at tilskuddet til en institution i særlige tilfælde afholdes af staten.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 112.

126) I *stk. 2* ændres „selvejende“ til: „private“.

Til § 113.

127) „socialstyrelsen“ ændres til: „socialministeren“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 114.

128) I *stk. 1* ændres „4.716 kr.“ til: „4.896 kr.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 116.

129) Paragraffen udgår.

Til § 117.

130) I *stk. 1* indsættes efter „tilsvarende“ ordene: „private eller kommunale“.

42 Udvalgenes betænkninger m. m.

131) Til *stk. 1* føjes som nyt punktum:

„Der lægges særlig vægt på aflastningshjem og aflastningsbørnehaver, således at institutionsanbringelse kan undgås i videst muligt omfang.“

132) I *stk. 2* ændres „Socialstyrelsen“ til: „Socialministeren“.

Til § 118.

133) I *stk. 1, 1. pkt.*, ændres „Socialstyrelsen sørger efter retningslinjer udarbejdet af socialministeren“ til: „Socialministeren fastsætter retningslinjer“.

134) I *stk. 2* ændres „Socialstyrelsen“ til: „Socialministeren“.

Til § 119.

135) I *3. pkt.* udgår „indbringes for socialstyrelsen, hvis afgørelse kan“.

Til § 120.

136) Paragraffen udgår.

Til § 122.

137) Paragraffen udgår.

Af et *mindretal* (Ib Andersen (FP), Erlends-son (FP), Palle Simonsen (KF), Karen Thurøe Hansen (KF) og Ib Christensen (DR)).

Til § 123.

138) I *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter „er“ ordet: „absolut“.

Af et *mindretal* (Kirsten Sparre Andersen (V), Peter Holst (V) og Inge Krogh (KrF)):

139) I *stk. 1* ændres „når det er påkrævet af hensyn til barnets velfærd“ til: „når et barn hos forældrene udsættes for forhold, der hindrer dets legemlige eller sjælelige sundhed, eller når barnet er psykotisk eller på anden måde afvigende“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

140) I *stk. 2, 1. pkt.*, ændres ordet „tilsynsværge“ til ordene: „personlig rådgiver“.

Af et *mindretal* (Palle Simonsen (KF), Karen Thurøe Hansen (KF) og Inge Krogh (KrF)):

141) Efter stk. 3 tilføjes som nyt stykke:

„Stk. 4. Det sociale udvalg er eneste myndighed, der kan beslutte, at et barn skal opholde sig uden for hjemmet uden forældremyndighedens samtykke. Hvis private organisationer eller private personer understøtter barnet i at opholde sig uden for hjemmet uden forældremyndighedens samtykke eller uden det sociale udvalgs godkendelse, bør det sociale udvalg uopholdeligt drage omsorg for, at barnet kommer tilbage til forældrene.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 125.

142) I *stk. 2* ændres „uden stemmeret“ til: „med stemmeret“.

Til § 126.

143) I *stk. 1* affattes *1. pkt.* således:

„Ved behandling af sager, hvor beslutning efter §§ 123 eller 124 kan komme på tale, tiltrædes udvalget af dommeren i den stedlige underretskreds.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

144) I *stk. 1, 1. pkt.*, indføres efter „beslutning efter“ ordene: „§ 65, stk. 5, 2. pkt.,“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

145) I *stk. 1, 3. pkt.*, ændres „amtsrådet“ (to steder) til: „kommunalbestyrelsen“ (to steder).

146) *Stk. 2* udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28*:

147) I *stk. 2* ændres ordene „efter § 124 mod hjemtagelse af et barn“ til ordene: „efter § 65, stk. 5, 2. pkt., eller § 124 mod flytning eller hjemtagelse af et barn“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 127.

148) I *stk. 1, 2. pkt.*, ændres „snavest muligt“ til: „inden 1 uge“.

149) *Stk. 2* udgår.

150) I *stk. 3* ændres „den sociale ankestyrelse“ til: „socialministeren“.

Til § 128.

151) I *stk. 1* ændres „den sociale ankestyrelse“ til: „socialministeren“.

152) I *stk. 2* ændres „ankestyrelsen“ til: „socialministeren“. Endvidere udgår „§ 65, stk. 5, eller“.

153) I *stk. 3, 1. pkt.*, ændres „ankestyrelsen“ til: „socialministeren“.

154) *Stk. 3, 2. pkt.*, affattes således: „Socialministeren kan give klager opsættende virkning, helt eller delvis.“

Til § 129.

155) „Ankestyrelsens“ (2 steder) og „ankestyrelsen“ (1 sted) ændres til: „Socialministerens“ (2 steder) og „socialministeren“ (1 sted).

Af et *mindretal* (Ib Andersen (FP), Erlendsen (FP) og Ib Christensen (DR)):

Til § 131.

156) Paragraffen udgår.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 132.

157) I *stk. 1* udgår sidste punktum.

Af et *mindretal* (Palle Simonsen (KF), Karen Thurøe Hansen (KF) og Ib Christensen (DR)):

Til § 131.

158) *Stk. 1* og *2* udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 134.

159) Efter *stk. 2* tilføjes som nyt stykke: „Stk. 3. Staten afholder udgifterne ved forsørgelsen af personer, der kommer her til

landet som flygtninge eller på anden måde særlig modtages her til forsørgelse.“

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 135.

160) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28:*

161) Som nyt stykke tilføjes:

„Stk. 2. Af udgifterne vedrørende ophold på andre institutioner under amtskommunerne afholder pågældendes opholdskommune 50 pct., medens resten afholdes af amtskommunen.“

Af et *mindretal* (Simonsen (KF), Karen Thurøe Hansen (KF) og Ib og Christensen (DR)):

Til § 136.

162) I *stk. 1* udgår ordene „og refunderes efter reglen i § 133, stk. 1.“

Til § 137.

163) Ordene „anvisning af refusion“ udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 139.

164) I *stk. 1* ændres „1. april 1975“ til: „1. april 1977“.

Af et *mindretal* (Grethe Philip (RV), Gudme (RV), Palle Simonsen (KF), Karen Thurøe Hansen (KF), Lena Pedersen (CD), Inge Krogh (KrF) og Ib Christensen (DR)):

165) I *stk. 1* ændres „1. april 1975“ til: „1. april 1976“.

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 141.

166) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28:*

167) Som nyt *punktum* tilføjes:

„En kommunes eller amtskommunes nægtelse af at indgå en sådan overenskomst kan indbringes for socialministeren.“

Af *mindretallet under nr. 1.*

Til § 142.

168) Paragraffen udgår.

Til § 143.

169) *Stk. 1* udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 28:*

170) I *stk. 2* ændres „§ 136“ til: „§ 135, stk. 2“.

Af et *mindretal* (Grethe Philip (RV), Gudme (RV), Palle Simonsen (KF) og Karen Thurøe Hansen (KF)):

Ny paragraf.

171) Efter § 143 indsættes:

„§ 03.

Børne- og ungdomsværnene varetager for den resterende del af indeværende funktionsperiode for kommunalbestyrelser de anliggender som er omhandlet i §§ 00 og 00.

Stk. 2. Uanset bestemmelserne i lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, § 7, jfr. lov om kommunernes styrelse § 17, kan nyvalg til børne- og ungdomsværnene finde sted inden for det i stk. 1 omhandlede tidsrum.“

Af *mindretallet under nr. 1:*

Til § 144.

172) Paragraffen udgår.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Fremskridtspartiet billiger ikke den mentalitet, der vil gøre almindelig borgerrådgivning til en opgave for det skatteyderbetalte embedsmandsapparat. Bekæmpes må den grænseløse personaleeksplosion, som varsles bl.a. i rådgivningsbetænkning nr. 619/1971 og uddannelsesbetænkning nr. 670/1973.

Til nr. 2.

Forslaget tilsigter at modarbejde den opståede ubalance mellem forældre og nævenyttige socialvæsensmedarbejdere med an-

den ideologisk grundindstilling end forældrene.

Til nr. 3.

At et ungt menneske under 18 år bliver fader eller moder uden for ægteskabet, bør ikke føre til belønning af det unge menneskes forældre på de øvrige skatteyderes bekostning.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 17 foreslåede ændring om tilbagebetalingspligten.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af den under nr. 21 foreslåede ændring, hvori bl.a. indgår en til § 7, stk. 2, svarende bestemmelse.

Til nr. 6.

Ved ændringsforslaget, sammenholdt med de under nr. 8-11 foreslåede ændringer, tilsigtes at samle kompetencen hos de sociale udvalg og hos socialministeren.

Til nr. 7.

Gennem ændringen tilsigtes det at tydeliggøre, at sager om social bistand kun henlægges til magistraten, hvis denne ifølge den godkendte magistratsordning varetager forvaltningen af det sociale område, men derimod ikke, hvis der som i Frederiksberg kommune er såvel en magistratsordning som et socialt udvalg, der forestår forvaltningen af den sociale lovgivning.

Til nr. 8-11 og 13.

Ændringsforslagenes grundtanke med myndighedsforenkling videreføres derhen, at vi kun får to almindelige socialinstanser, det sociale udvalg og socialministeren.

Nogle af de alvorligste indvendinger mod den nuværende socialordning hænger sammen med, at mange skatteyderbetalte socialmedarbejdere aldrig har haft mulighed for at erhverve forståelse for arbejdsvilkårene i det private erhvervsliv, hvis trivsel og fremgang er den fundamentale forudsætning for socialvæsenets eksistens og udbygning.

Socialdirektør Jørgen Kock udregner i en afhandling i april-nummeret 1974 af juristen & økonomeren, side F. 49, at der for

tiden er ansat ca. 600 jurister og økonomer indenfor den sociale sektor. Han fortsætter:

„Det må understreges, at det nævnte forbrug af juridisk og økonomisk uddannet arbejdskraft er opgjort på et tidspunkt, hvor den sociale sektor vel havde påbegyndt, men ingenlunde tilendebragt den udbygning, som skulle sætte den i stand til at løse de stærkt forøgede arbejdsopgaver, der følger af social-reform-lovgivningen (f.eks. fremme af det forebyggende og opsøgende sociale arbejde, intensivering af hjemmeplejen for ældre og invaliderede eller syge personer, øget PR-virksomhed fra sociale myndigheders side bl.a. med henblik på at gøre borgerne bekendt med deres rettigheder og forpligtelser i henhold til sociallovgivningen og nyetableringen af en rådgivnings- og vejledningstjeneste i tilknytning til de primærkommunale socialforvaltninger).

Ganske vist vil varetagelsen af disse og andre lignende arbejdsopgaver ikke i første række lægge beslag på akademisk arbejdskraft, men i forbindelse med den udbygning af det sociale forvaltningsapparat, som den af lovgivningsmagten ønskede aktivitetsforøgelse indebærer, vil der kunne vise sig et stigende behov for jurister og økonomer til medvirken i den overordnede planlægning af udbygningen og — specielt for juristernes vedkommende — i den egentlige klientbetjening f.eks. i rådgivnings- og vejledningsarbejdet.

Der kan i forbindelse med denne udbygning vise sig behov for at anvende jurister og økonomer til utraditionelle arbejdsopgaver. Der tænkes herved ikke på sådanne opgaver, som lige så godt — eller bedre — kan løses af ikke-akademisk arbejdskraft, men derimod på felter, hvor det ikke har været kutyme at anvende jurister og økonomer, men hvor arbejdsindholdet kunne tilsi-ge antagelsen af sådan arbejdskraft.

Der kunne således være god grund til i et vist omfang at anvende juridisk uddannet arbejdskraft til behandling af komplicerede eller principielle sager af socialretlig karakter, så meget mere som sagsgenstanden i sådanne kategorier af sager hyppigt vil være af en økonomisk rækkevidde, der langt overstiger den, der er tale om i de retstvister, der behandles ved domstolene.

Ydermere må det kunne fastslås, at arbejdet med at betrygge den enkelte borgers

— og ofte den svagt stillede borgers — retsstilling i sociallovgivningsmæssig sammenhæng er en opgave af udpræget juridisk karakter, og det kan i betragtning heraf i virkeligheden give anledning til undren, at jurister ikke i større omfang, end tilfældet er, har vundet indpas i den sociale sektor af den offentlige forvaltning.“

Fremskridtspartiet vender sig med afsky mod dette skræmmebillede. Lovgivningen bør i løbet af nogle få år ændres derhen, at de 600 bliver reduceret til et encifret tal.

Til nr. 12.

Dels for at lette sagspresset mod den sociale ankestyrelse, dels fordi ankestyrelsen efter sin arbejdsform og sammensætning må anses mindre egnet til at bedømme de lokale sociale myndigheders valg af anbringelsessted for en person, der har behov for ophold uden for eget hjem i dagtimerne eller hele døgnet, foreslås det at lade behandlingen af spørgsmål i forbindelse med sådanne anbringelser slutte i amsankenævnet. Der sker ikke herved nogen ændring i klage-reglerne vedrørende hjælpeforanstaltninger uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver. Efter disse regler — forslaget §§ 127 og 128 — kan det sociale udvalgs beslutninger indbringes direkte for den sociale ankestyrelse.

Til nr. 14.

Formuleringen er strammet noget for at mindske myndighedssløseriet med skatteyderpenge. Derudover er der sat en stopper for, at socialvæsenets medarbejdere uden videre kan kræve, at naboer m.fl. tvinges til at udtale sig om socialsager.

Til nr. 15-17.

Regler vedrørende konflikten mellem at være stikker og hjælpe socialvæsenet bør fastsættes af lovgivningsmagten og bør ikke være generelt kriminaliserende.

Til nr. 18.

Ændringsforslaget hviler på de under 2 og 15-17 anførte tankegange. Hvis erfaringerne bliver så gode som forventet, vil borgerlig straffelov § 215 i løbet af nogle år kunne ophæves.

Til nr. 19-21.

Både i og uden for folketingsgruppen har fremskridtsfolk drøftet, hvorvidt den, der har fået socialhjælp, skal betale det modtagne tilbage. Afvejningen har ført til følgende:

I. En række ydelser falder helt uden for den sociale bistandslov. Her er der — bortset fra uddannelsesstøtten — enighed om, at der ikke skal være tilbagebetalingspligt. Eksempler: Folke- og invalidepension, sygehusophold. Anden sygesikring, undervisning i den offentlige skole.

II. Når de sociale sikringsvagter er indført, får de uhindret af lovregler adgang til at afgøre, i hvilket omfang og på hvilke vilkår tilbagebetaling skal ske.

III. Så længe vi endnu har den firkantede bureaukratiske sociale bistandslov, er der mellem alle parter enighed om, at der må lovregler til, som i visse tilfælde foreskriver tilbagebetaling, i andre ikke.

A. I følgende tilfælde har der i fremskridtsdebatten været enighed om, at der ikke bliver tale om tilbagebetaling:

1. Forsørgelse i hjemmet af handicappet, som omhandles i lovforslagets § 48.
2. Institutionsophold som pleje- og børnehjem, §§ 79 og 96.
3. Fribefordring med offentlige transportmidler, § 61.
4. Enhver lovgiver må bøje sig for sætningen om, at man ikke kan plukke hår af en skaldet. I erkendelse heraf vil langt de fleste sociale bistandsydelser ikke blive tilbagebetalt.
5. At have tilbagebetalingskrav svævende over hovedet må helst ikke afskære folk fra at sørge for sig selv. Man må derfor være ret large med, hvad folk kan tjene uden at skulle betale tilbage.
6. Vi vil ikke have bureaukratiske kontrol- og inkassoapparaturer med en masse uerholdelige eller reelt underskudsgivende sager. Derfor må vi se i øjnene, at der vil smutte adskillige tilfælde, hvor tilbagebetaling kunne være gennemført.
7. En kort forældelsesfrist — tre år — vil være rimelig på området.

B. Tilbagebetalingskrav bør opstå, hvor socialbistand er ydet med urette, navnlig fordi modtageren har givet urigtige oplysninger eller fortiet afgørende forhold.

C. På det tilbageværende lille område er gruppens flertal gået ind for den holdning, at der bør ske tilbagebetaling. Den, der med rimelighed kan tilbagebetale, hvad han inden for de sidste tre år har fået i socialbistand, bør også gøre det, således at det ikke i denne situation bliver skatteyderne, der endeligt kommer til at bære bekostningen. Som tillægsgevinst opnås, at det bliver lettere at løse problemkredsen om indkomstbeskatning af socialydelser.

Til nr. 22.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af det under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Til nr. 23 og 26.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 1 foreslåede ændring.

Til nr. 24.

Det findes ønskeligt at understrege forpligtelsen til opsøgende virksomhed.

Til nr. 25.

Ud fra hensynet til, at vejledning og rådgivning ydes i forbindelse med andre former for bistand så nær den enkeltes bolig som muligt, findes det ikke hensigtsmæssigt at opretholde reglen om, at vejledning kan iværksættes som en fællesordning for flere kommuner.

Til nr. 27.

Det allervigtigste instrument i bistandsarbejdet for de handicappede er at tilvejebringe og fremme mulighederne for, at pågældende kan opnå en beskæftigelse, hvor de med rette fornemmer, at de gør nytte og ikke er sat uden for samfundet. Selvhjulpethed skal erstatte socialkontor-spytlikkeri.

Til nr. 28.

Efter den oprindelige bestemmelse er det obligatorisk for det sociale udvalg at sætte sig i forbindelse med den offentlige arbejdsformidling, når støtte til forbedring m.v. af en persons erhvervs muligheder kan komme på tale. Gennem ændringen afsvækkes kravet om, at udvalget absolut skal sætte sig i forbindelse med arbejdsformidlingen i enhver sag.

Til nr. 29.

Ved ændringsforslaget pålægges det arbejdsministeren at fastsætte regler om fortrinsadgang til visse offentligt regulerede beskæftigelser for personer, der på grund af invaliditet har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked. Der tilsigtes herved en stramning af bestemmelsen, idet den nævnte bestemmelse efter lovforslaget indskrænker sig til at åbne arbejdsministeren adgang til fastsættelse af disse regler.

Ændringsforslaget begrundes med, at de hidtidige bestemmelser i praksis ikke har haft tilstrækkelig virkning.

Til nr. 30.

Da en afgørelse ikke bliver mere retfærdig, blot fordi den træffes fjernere fra socialbegivenhedernes miljø, foreslås det at lade ankemuligheden udgå.

Til nr. 31-34.

Ændringsforslagene begrundes som ændringsforslaget til nr. 2.

Til nr. 35-38.

Ordet „tilsynsværge“ findes ikke tidsvarende.

Til nr. 39.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 11 foreslåede ændring.

Til nr. 40.

Det søges tydeliggjort, at det er folkepensionens grundbeløb, som danner udgangspunkt ved udmålingen af hjælp til underhold. Ved at lægge vægten på, hvad ansøgeren skal have *udbetalt*, får man en regel, der er brugbar, uanset om der fortsat skal beregnes skat af hjælpen.

Til nr. 41.

Den nære administration er bedre egnet til at vurdere betydningen af mindre formuebesiddelser end den lovgiver, hvis arbejdsredskab er ret firkantede generelle vendinger, som let fører til goldt lovordstrækkeri. Specifikationerne med hensyn til tilfælde, hvor man kan se bort fra mindre formuer, kan derfor udelades.

Til nr. 42.

I ansvarlighed over for skatteyderne må det sociale udvalg i det mindste hver sjette uge undersøge, om der fortsat er rimelighed i at yde „forbigående hjælp“.

Til nr. 43.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 42 foreslåede ændring.

Til nr. 44.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 19 foreslåede ændring vedrørende tilbagebetaling.

Til nr. 45.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9 foreslåede ændring, der bl.a. tilsigter, at revaliderings- og pensionsnævnene ikke tillægges kompetence efter lovforslaget.

Til nr. 46.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 27 foreslåede ændring, der tilsigter at understrege betydningen af at skaffe klienterne arbejde.

Til nr. 47.

Det sociale udvalgs kompetence bør også omfatte ydelse af løbende, forhøjet hjælp til personer, der modtager varig hjælp.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9 foreslåede ændring, der bl.a. tilsigter, at revaliderings- og pensionsnævnet ikke tillægges kompetence efter lovforslaget.

Til nr. 48.

Det foreslås at undlade specifikation af tilfælde, hvor der kan ses bort fra en mindre formue. Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 41 foreslåede ændring.

Til nr. 49-50.

Det foreslås at lade bestemmelserne om ydelse af hjælp til tandretning m.v. og til flytning udgå. Ændringsforslagene er således udtryk for en noget strengere opfattelse end regeringens af, hvor spendable de sociale bistandsmyndigheder må være med skatteyderpenge.

Til nr. 51.

Fremskridtspartiet mener, at såvel menneskelige som økonomiske grunde taler for øget tilskyndelse til offervilje ved at forsøge handicappede i privathjem. Bestemmelsen bør derfor også omfatte tilfælde, hvor den handicappede er over 18 år. Der henvises herved også til bemærkningerne til ændringsforslagene nr. 19-21.

Til nr. 52.

Naturalhjælpsprincippet bør have en langt mere fremtrædende plads i systemet end nu, hvor socialkontorsklienter måske ankommer til socialkontoret, får penge udbetalt og så fortsætter i den ventende taxa til en beværtning, hvorfra de vender tilbage og fortæller, at de har mistet pengene og derfor må have nogle flere.

Til nr. 53.

Det foreslås at lade lovforslagets krav om særlig uddannelse for husmoderafløsere og andre hjemmehjælpere udgå, da det ville bero på underdanighed over for omkostningsfordyrende pressionsgrupper at lade det stå.

Til nr. 54.

Socialmedarbejderne har ikke den faglige indsigt, som medfører, at man kan opgive den lægelige kontrol ved ydelse af hjemmehjælp.

Til nr. 55.

Det foreslås at lade betalingsbestemmelsen udgå som følge af den under nr. 19 foreslåede ændring vedrørende betalingsforhold.

Til nr. 56.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af den under nr. 58 foreslåede ændring.

Til nr. 57.

Det foreslås at lade bestemmelsen om hjemmehjælpernes uddannelse udgå som følge af den under nr. 53 foreslåede ændring.

Til nr. 58.

I tilknytning til overvejelser om dobbelt-administration er man kommet til det resultat, at den som § 55 foreslåede bestem-

melse kan udgå, idet § 14 indeholder den fornødne hjemmel til at fastsætte regler for uddannelse af hjemmehjælpere, konsulentbistand m.v. Der tilsigtes ikke gennem ændringsforslaget nogen ændring i den nuværende konsulentordning. Der er herefter foretaget en redaktionel opdeling af § 54.

Til nr. 59.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 55 foreslåede ændring.

Til nr. 60.

Det foreslås at lade bestemmelsen om socialministerens adgang til at fastsætte en række regler, herunder om afgrænsningen af hjælpemidler, udgå.

Til nr. 61.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9 foreslåede ændring, der bl.a. tilsigter, at revaliderings- og pensionsnævnene ikke tillægges kompetence efter lovforslaget.

Til nr. 62.

Ændringsforslaget tilsigter en skærpelse af bestemmelsen.

Til nr. 63.

Det foreslås at lade enke-, invalide- og folkepensionister befordre gratis med de af stat eller kommune drevne jernbaner og busforbindelser. Nettotabet herved må udlignes ved takstforhøjelser for andre passagerer og for godsbefordring.

Til nr. 64.

Ændringsforslaget er redaktionelt og en følge af den under nr. 63 foreslåede ændring.

Til nr. 65.

Det foreslås at lade de nærmere bestemmelser om reguleringen af privat dagpleje udgå, idet skadevirkningerne ved den foreslåede embedsmandsformynderiordning findes større end samfundsnytten.

Til nr. 66.

Efter reglerne i børneforsorgsloven skal dagplejehjem og lignende private institutioner, der drives uden offentlige midler, godkendes af socialministeriet (socialstyrelsen). Efter den oprindelige formulering i lovfors-

slaget lægges godkendelsesbeføjelsen ud til amtskommunens social- og sundhedsudvalg. Ud fra hensynet til at forenkle forretningsgangen foreslås en ændring, hvorefter disse godkendessager kan færdigbehandles af det sociale udvalg.

Til nr. 67.

Det foreslås at lade bestemmelserne om reguleringen af døgnpleje udgå, da forældrenes placering i forhold til myndighederne bør være noget stærkere end foreslået af regeringen.

Til nr. 68.

Ændringsforslaget begrundes som den under nr. 67 foreslåede ændring.

Til nr. 69.

Ændringsforslaget begrundes som den under nr. 67 foreslåede ændring.

Til nr. 70.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 71, 73 og 74.

Det er slapt lovsprog at pålægge kommunerne at sørge for „det nødvendige antal“ pladser på daginstitutioner for børn og unge. Der vil nemlig være socialpædagoger med så rabiante forestillinger om, hvad der er nødvendigt, at det ganske sprænger rammerne for, hvad samfundet på nuværende udviklingstrin bør tage sig råd til at skatteyderfinansiere, hvilket ret beset må være kriteriet, når det i knaphedssamfundet skal overvejes, om man helst skal have en børnehave, en vuggestue eller et fritidshjem, eller om man bør foretrække skattereduktion eller helt andre offentlige udgifter. I øvrigt kan henvises til kapitel 46 i Perspektivplanredegørelse II. Side 550 findes således følgende fundamentalt vigtige betragtning:

„Man må se i øjnene, at en mætning af efterspørgslen på omsorgsområderne ikke er i syne, og at det derfor er en politisk opgave at fastlægge, hvad der kan anerkendes som sociale behov.

Personalet vil naturligvis have den mest avancerede opfattelse af de sociale behov og næsten uundgåeligt formidle deres vurdering til potentielle klienter. Disse vil herefter føle

sig berettiget til ydelsen, uden at der sker nogen konfrontation mellem værdien for den pågældende og omkostningerne for samfundet. Det kan bl.a. derfor ikke undre, at der på visse områder opstår et efterspørgselspres og ventelister, som fører til større og bedre udbud, ny efterspørgsel fra et mere kræsent klientel, forskydning i opfattelsen af behovet og så videre. En sådan udvikling kan ikke blot være kostbar, men også belastende for alle implicerede parter lige fra politikerne og administratorer til utilfredse efterspørgere.“

Det bør endvidere nævnes, at socialmyndighedernes forkærlighed for selvejende institutioner savner fornøftgrundlag. Tværtimod må man ud fra almindelige selskabsretlige betragtninger se med største skepsis på den slags ansvarsforflygtigende foreteelser.

Det findes derfor forsvarligt at begrænse bestemmelsens indhold til en konstatering af, at daginstitutioner kan oprettes af kommuner eller private, og at der i sidstnævnte fald skal indgås en overenskomst, der skal godkendes.

Til nr. 72.

Ud fra hensynet til at undgå dobbelt-administration foreslås det, at reglerne om amtsrådets godkendelse af overenskomster mellem kommunalbestyrelsen og private institutioner udgår. Det forudsættes, at de oplysninger om indgåede overenskomster, som amtsrådet har brug for ved vurderingen af, om antallet af institutionspladser ændres i forhold til den udbygningsplan for amtet, der er udarbejdet i henhold til den sociale styrelseslovs § 11, fremkommer i forbindelse med de kommunale myndigheders indberetninger efter styrelseslovens §§ 11, 12 og 15.

Til nr. 75.

Ud fra hensynet til at undgå dobbelt-administration foreslås amtskommunens almindelige tilsyn med kommunale institutioner afløst af en bestemmelse om, at amtskommunen yder vejledning i spørgsmål om institutionernes drift. Der skabes samtidig hjemmel for, at amtsrådet fortsat kan foretage undersøgelse af problemer i forbindelse med driften af disse institutioner, hvorved det undgås, at f.eks. klager over

forholdene på en institution altid må optages til undersøgelse af centrale myndigheder.

Til nr. 76.

Der bør være en økonomisk tilskyndelse for forældrene til så vidt muligt at foretrække dagpleje frem for daginstitutioner, således at særligt de hjemmegående kvinder, der er villige til at fungere som dagplejemødre, også kan blive beskæftigede som sådanne. Ud over den hermed forbundne menneskelige tilfredsstillelse for barn som for dagplejemoder er der tale om en samfundsmæssigt meget mere hensigtsmæssig anvendelse af arbejdskraften. Der kan bl.a. henvises til oplysninger i PPII, side 528: Opførelse af 100 nye børnehavepladser medfører en nettoforøgelse af arbejdsstyrken på gennemsnitlig 18 heltidsbeskæftigede, mens opførelse af 100 vuggestuepladser medfører et nettofald på 2 heltidsbeskæftigede.

Til nr. 77.

Ved ændringsforslaget sikres det, at forældrenes betaling fortsat fastsættes efter de retningslinier, der gælder i medfør af loven om børne- og ungdomsforsorg.

Det foreslåede stk. 3 er affattet således, at der for institutioner, som udelukkende angår fritidsformål, er adgang til at fastsætte en lavere forældrebetaling, hvilket er i overensstemmelse med de gældende regler for fritids- og ungdomsklubber.

I det foreslåede stk. 4 fastslås, at indtægter, der hidrører fra initiativer fra institutionen eller forældrene — som efter de gældende regler — anvendes til nedsættelse af forældrebetalingen.

Til nr. 78 og 84.

Ældreomsorgen vil normalt være mere menneskelig, når den foregår i privat regie, end når den præges af den kolde upersonlighed, som sædvanligvis er knyttet til offentlige institutioner. Dertil kommer, at flere ældre kan hjælpes på samme standardniveau med anvendelse af det samme antal kroner under den fornødtige økonomi, som er karakteristisk for privat drift. Fremskridtspartiet tiltræder økonomiministerens udtalelse i folketinget 30. april 1974: „Vi bør forskyde vægten i offentlige service-ydelser fra de meget personalekrævende in-

stitutionsydelse til billigere, mere tilfredsstillende serviceformer.“

Til nr. 79.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 72.

Til nr. 80, 81 og 83.

De foreslåede ændringer begrundes med, at de omhandlede bestemmelser findes overflødige.

Til nr. 82.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 74.

Til nr. 85 og 87.

De foreslåede ændringer begrundes med, at de omhandlede ændringer findes overflødige.

Til nr. 86.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 72.

Til nr. 88 og 90.

Ændringsforslagene er følger af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 89.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 74.

Til nr. 91.

Ved den foreslåede tilføjelse åbnes der mulighed for, at en kommune, der råder over den tilstrækkelige sagkundskab til at bedømme en persons plejebehov, kan indgå aftale med amtsrådet om, at det sociale udvalg træffer bestemmelse om optagelse i plejehjem eller indflytning i en beskyttet bolig uden at indhente udtalelse fra det amtskommunale rådgivende udvalg.

Til nr. 92.

Ændringen er en følge af de gennemførte ændringer af pensionslovgivningen, hvorefter et midlertidigt tillæg er indregnet i de sociale pensioners grundbeløb.

Til nr. 93, 95 og 97.

Bestemmelserne om amtskommunale rådgivningscentre for børn og unge afvises, da det først og fremmest må antages at være

baseret på et ønske om at skatteyderfinansieringscementere de eksisterende mentalhygiejnikernarkomanooverdrivelser, som er mere undergravende end fremmede for udviklingen af en sund ungdom.

Til nr. 94.

Ændringsforslaget stilles for at tydeliggøre, at rådgivningscentrene skal drives i forbindelse med amtskommunernes socialcentre.

Til nr. 96.

Ændringsforslaget stilles for at tydeliggøre teksten.

Til nr. 98 og 101.

Lovforslagets vigtigste revalideringsregel er § 30 om, at handicappede på almindelige arbejdssteder bør beskæftiges med meningsfyldt, normallønnet arbejde, som de kan klare. Det kan dog ikke helt afvises, at der derudover i nogen tid fremover vil være behov for at lade skatteydermidler betale for oprettelse og drift af særlige revalideringsinstitutter og beskyttede virksomheder.

Til nr. 99.

Ud fra hensynet til at undgå dobbeltadministration foreslås det, at alle regler om socialministeriets godkendelse af overenskomster mellem amtsrådet og private institutioner udgår. Det forudsættes, at de oplysninger om indgåede overenskomster, som de centrale myndigheder har brug for ved vurderingen af, om antallet af institutionspladser ændres i forhold til den udbygningsplan for amtet, der er godkendt i henhold til den sociale styrelseslovs § 11, indarbejdes i amtsrådets årsberetning i henhold til styrelseslovens § 15.

Til nr. 100.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 102 og 106.

Offentligt ejede børne- og ungdomshjem har deres fordele og begrænsninger i forhold til private. De to former bør derfor være lige stillede. De offentlige ejerskaber vil vel oftest fremstå ved kompagniskab mellem flere kommuner. Under alle omstændigheder

bør børne- og/eller ungdomshjemmet ikke i pædagogisk henseende henligge som en isoleret ø, hvorfor der i ændringsforslag nr. 103 er bygget bro over til det lokale skolevæsen på det sted, hvor hjemmet ligger.

Til nr. 103.

Ændringsforslaget stilles for at tydeliggøre amtsrådenes ansvar for behandling af unge stofmisbrugere m.v.

Til nr. 104.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 99.

Til nr. 105 og 107.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 108.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 19 foreslåede bestemmelse om betaling.

Til nr. 109.

Svangre- og mødrethjem ligger på kanten af det område, som det kan være rimeligt at lade skatteyderne finansiere på velstandssamfundets nuværende udviklingstrin.

Til nr. 110.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 99.

Til nr. 111.

Embedslægen findes bedre egnet til at føre tilsynet.

Til nr. 112.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 113.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 19 foreslåede betalingsbestemmelse.

Til nr. 114, 116 og 117.

Fortabte eksistenser må opfanges af et samfundssikkerhedsnet, men det er næppe nogen nyttig investering at udstrække socialpædagogernes grasseren til også at omfatte forsorgshjemmene.

Til nr. 115.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 99.

Til nr. 118 og 120.

Ændringsforslagene er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af administrationen.

Til nr. 119.

I tilknytning til overvejelser om dobbelt-administration er man kommet til det resultat, at den som § 108 foreslåede bestemmelse kan udgå, idet § 14 indeholder den fornødne hjemmel til at fastsætte regler om konsulenthold med rådgivnings- og registreringsopgaver. Der er herefter foretaget en redaktionel opdeling af § 109 og yderligere en ændring som konsekvens af den under nr. 12 foreslåede ændring.

Til nr. 121.

Ændringsforslaget, der er redaktionelt, er en følge af den under nr. 119 foreslåede ændring.

Til nr. 122-123.

Ændringsforslagene er følger af de under nr. 19 foreslåede betalingsbestemmelser.

Til nr. 124 og 125.

Ifølge § 111 fastsætter amtsrådet en betalingstakst pr. opholdsdag for institutioner, som er beregnet til midlertidigt opholdssted for hjemløse. Retningslinierne for denne takstfastsættelse udarbejdes af socialministeren. Forslagsstillerne finder, at det er alt for administrativt besværligt at arbejde med en takstbetaling pr. opholdsdag, og foreslår derfor, at disse ord udgår.

Det foreslås endvidere, at socialministeren kan bestemme, at en institution, der er beregnet til det omhandlede formål, i særlige tilfælde får tilskud fra staten og ikke fra kommunen, som foreslået i lovforslaget. Begrundelsen herfor er, at det amt (eller Københavns kommune), hvori institutionen er beliggende, vil komme til at bære uforholdsmæssigt store byrder, idet en stor del af klientelet ved visse institutioner ikke har noget tilhørsforhold til det pågældende geografiske område. Forslagsstillerne er opmærksomme på, at dette hensyn er søgt tilgodeset ved, at forslaget indeholder bestem-

møder om, at staten refunderer 75 pct. af amtskommunens udgifter vedrørende forsorgshjælp, men finder ikke, at dette er tilstrækkeligt.

Til nr. 126-127.

Bortset fra de almindelige organisatoriske forbedringer, som foreslås ved disse ændringsforslag, kan fremskridtspartiet tiltræde forslaget regler om en halv snes særplejehjem for sclerosepatienter og andre med specielle lidelser.

Ændringsforslag nr. 127 er således en følge af den under nr. 10 foreslåede ændring, og ændringsforslag nr. 126 begrundes som ændringsforslag nr. 71.

Til nr. 128.

Ændringen er en følge af de gennemførte ændringer af pensionslovgivningen, hvorefter et midlertidigt tillæg er indregnet i de sociale pensioners grundbeløb.

Til nr. 129-137.

Det er mindst ulykkeligt, om åndssvage og andre med behov for særforplejning mæker varmen i private hjem. I det omfang, forældre eller andre derfor kan og vil påtage sig opgaven med at passe den handicappede, bør samfundet uden karrighed yde sin støtte, f.eks. ved at etablere aflastningsinstitutioner, hvor omsorg kan ydes i de fritimer eller ferier, som privathjemspasserne må og bør have.

I øvrigt bemærkes vedrørende de enkelte ændringsforslag:

De under nr. 132-135 foreslåede ændringer er følger af den under nr. 10 foreslåede ændring af den administrative opbygning.

De under nr. 136 og 137 foreslåede ændringer er følger af de under nr. 19 foreslåede bestemmelser om betaling.

Til nr. 138, 142-143, 146 og 148.

Ved fastlæggelsen af regler for de småtalige sager, hvor det er på tale at fjerne børn fra deres hjem, bør forældrenes retsstilling styrkes noget i forhold til det af regeringen foreslåede.

Til nr. 139 og 141.

Ordet „velværd“ kan måske misforstås. Forslagsstilleren finder, at udtrykket bør præciseres nærmere.

Med den som stk. 4 foreslåede tilføjelse vil man forhindre, at private personer eller organisationer kan fjerne et barn fra hjemmet og hindre det sociale udvalg i at arbejde på, at en eventuel konflikt i hjemmet bliver løst ved en almindelig rådgivning.

Med den som stk. 5 foreslåede bestemmelse vil man undgå, at børnene gennem længere tid uden forældrenes samtykke kan holdes borte fra hjemmet.

Til nr. 140.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 35.

Til nr. 144 og 147.

Ændringerne er en følge af lov nr. 147 af 21. marts 1973 om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Udvidet klageadgang m.v.).

Til nr. 145.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 9-10 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 149-153 og 155.

Også her kan man undvære det svulmende embedsmandsapparat, der hedder den sociale ankestyrelse, idet ændringsforslagene er en følge af den under nr. 11 foreslåede forenkling af den administrative opbygning.

Til nr. 154.

Det findes rimeligt at afsvække bestemmelsen noget.

Til nr. 156.

I de dybt alvorlige sager, hvor der er tale om at fjerne et barn fra dets hjem, bør der ikke være begrænsninger i den frie appelret til højesteret.

Til nr. 157.

Lovforslagets § 132, stk. 1, forudsætter, at justitsministeren efter forhandling med socialministeren vil beskikke berygtede, uvederhæftige lægdommere. Sker det, vil ingen kompetent instans fratage de pågældende hvervet, hvorfor § 132, stk. 1, 3. pkt., er et slag i luften.

Til nr. 158.

Ved ændringsforslaget udgår procentrefusionen fra staten og forudsættes erstattet

tet af bloktilskud, som pr. 1. april 1976, jfr. den under nr. 165 foreslåede ændring, vil kunne ydes uden skævheder mellem kommuner og amtskommuner og disse indbyrdes, idet der i den mellemliggende periode vil kunne gennemføres den nødvendige ændring af de kriterier og vægte, hvorefter tilskuddene efter objektive udgiftsbehovskriterier beregnes.

Til nr. 159.

Efter § 105, stk. 2, i lov om offentlig forsorg yder staten fuld refusion af udgifter vedrørende personer uden dansk indfødsret, der modtages til forsørgelse her i landet. I praksis anvendes denne regel såvel på personer, der omfattes af Forenede Nationers konvention om flygtninge, som på andre udlændinge, der får opholds- og arbejdstilladelse her, og som af rigspolitiet overgives til Dansk Flygtningehjælps omsorg. Ved ændringsforslaget tilsigtes det at opretholde denne ordning og tydeliggøre reglens indhold.

Til nr. 160.

Ændringsforslaget er en følge af den under nr. 114 foreslåede ændring.

Til nr. 161.

Det findes naturligt, at amtskommunerne deltager i finansieringen af de institutioner, de har ansvaret for. Det foreslås derfor, at amtskommunen afholder de 50 pct., der ikke skal bæres af opholdskommunen, idet det dog er en forudsætning, at statens besparelse ved denne omlægning fordeles mellem amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner som tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Til nr. 162 og 163.

Ændringsforslagene er en konsekvens af den under nr. 158 foreslåede ændring.

Til nr. 164.

Storreformerfaringerne — f.eks. ved kilde-skat og kommunallovgivning — tilsiger, at der hengår nogle år fra reglernes lovfæstelse til deres ikrafttræden. Herved vindes der tid dels til at få rettet lovgivningsmagtens fadæser, dels til på rimelig vis at få truffet de praktiske forberedelser til at føre nylov-givningen ud i livet. Endog socialstyrelsens

chef, formanden for socialreformkommissionen, har udtalt på et møde 2. maj 1974 for repræsentantskabet for sammenslutningen af de sociale udvalg, at vi bevæger os på grænsen af det forsvarlige med den korte forberedelsestid, der vil være levnet fra den sociale bistandslovs vedtagelse til dens forventede ikrafttræden.

Hertil kommer, at man åbenbart endnu ikke har givet sig tid til at vurdere de med reformen forbundne skatteyderudgifter. Regeringsforslaget (side 21-22) henviser herom til socialreformkommissionen, men i dennes betænkning nr. 664/1972 udtaler fruene Nathalie Lind og Grethe Philip på side 203, at der må forventes betydelige stigninger i udgifterne, men „at der ikke i kommissionen har været en tilstrækkelig tilbundsgående behandling af de økonomiske følger, hvorfor det ikke er muligt med fornøden sikkerhed at bedømme de udgiftsmæssige virkninger for det offentlige“. Fru Lis Møller føjede hertil, at hun gik ud fra, „at et lovforslag ikke vil kunne behandles af folketinget, medmindre de økonomiske konsekvenser er klart be-lyst.“

Til nr. 165.

Ved ændringsforslaget udskydes ikrafttrædelsestidspunktet til den 1. april 1976.

Til nr. 166, 168-169 og 172.

De pågældende overgangsregler må anses for overflødige i det omfang, man følger fremskridtspartiets forslag om ikke at ændre retstilstanden som foreslået af regeringen.

Til nr. 167.

Ved ændringsforslaget skabes der mulighed for, at socialministeren kan give en kommune eller amtskommune pålæg om at indgå overenskomst med en privat institution, der har virket som social institution efter den hidtil gældende lovgivning.

Til nr. 170.

Ændringsforslaget er en følge af ændringsforslag nr. 161.

Til nr. 171.

Ved ændringsforslaget opretholdes børne- og ungdomsværnene for tidsrummet mellem lovens ikrafttræden og udløbet af den reste-

rende del af indeværende funktionsperiode for kommunalbestyrelser, dvs. 1. april 1978. Deres kompetence agtes afgrænset i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om børne- og ungdomsforsorg, hvilket, såfremt ændringsforslaget vedtages, vil ske ved yderligere ændringsforslag, udarbejdet til lovforslagets 3. behandling. Ved ændringsforslaget tilsigtes det endvidere, at nyvalg kan finde sted til de pr. 1. april 1974 valgte børne- og ungdomsværn. Baggrunden herfor

er, at disse i det overvejende antal kommuner har fået samme personsammensætning som det sociale udvalg, hvilket indebærer, at man ikke har benyttet sig af adgangen til at indvælge personer uden for kommunalbestyrelsens kreds i børne- og ungdomsværnene. Adgangen til gennemførelse af nyvalg er således fornøden for at opnå formålet med ændringsforslaget, hvorom der henvises til det i betænkningen anførte.

Albertsen (S).   Eva Gredal (S).   Inge Fischer Møller (S).   Bertel Pedersen (S).

Tastesen (S).   Kirsten Sparre Andersen (V).   Peter Holst (V).   Grethe Philip (RV),
næstformand.

Gudme (RV).   Karen Thurøe Hansen (KF).   Palle Simonsen (KF),
formand.   **Lena Pedersen (CD).**

Inge Krogh (KrF).   Ib Andersen (FP).   Erlendsson (FP).

Ib Christensen (DR).   Kurt Brauer (SF).